

העולם הזה

השבועון המצויד
ל אינפורמציה

מ.ס. 735 / שנה 15 / ל' חשוון תשי"ב / 29.1.51

המחיר
130
מילות

השבועון המצויץ לאינפורמציה

המערכת והמנהלה: רחוב נליסקו 8, תל-אביב (ליד תיאטרון "א ה ל") ת.ד. 136, טל. (זמני) 60785 מען למברקים: "עולמפרס" מו"פ: העולם הזה בע"מ

2/12 '22

מכתבים

הרגל עיה על התורן

לא אחת הרגיש חזרו והרגיש עורך העולם הזה שהעתון מסתפק בהנשת חומר אינפורמטיבי. עובי דות ומסמכים בלבד, ועל הקורא להסיק באופן אישי את מסקנותיו. ואמנם המשכתם במסורת זו עד השבוע, כשעברתם את הרוביקון.

גדעון הגרי, מסמיה החדשה

אף כי בעל המאמר תמן באופן אישי בצד אחד, אין העולם הזה סבור כי המאמר עבר את קו התייחסות של אוניקטיביות מחולטת במסירת העובדות.

דגל העולם הזה עלה שוב לראש התורן.

היהודית וייל, חיפה קראתי את המאמר. ר"פ אני שולח לכם 10 ל"י. נא להעבירו לימאים.

יוסף נטסי, יפו

אף כי אין העולם הזה עוסק במגביות, הוא מוכן במקרה זה לקבל את תרומות קוראיו, להטבירן למזכירות הימאים יחד עם תרומות חברי המערכת.

מאמר יפה, מלהיב — אך לא אוניקטיבי. האם שכתב אורי אבנרי שיש צד שני למסע?

ישראל קרינסקי, תל-אביב המאמר נכתב אחר שיחות מקיפות עם בא"כ"ת הימאים, חברת שוהם והועד הפועל של ההסתדרות. הוא השתדל להביע את דעות כל הצדדים.

אני מתאר לעצמי שאהרון דולב לא היה צריך להיות כה אכזרי. בכתבו את המלים האכזריות 14 איש מכיון הקוראים ימותו בשנה הקרובה בתאונות דרכים (העולם הזה 733 הנריש את הסאה. אני מצטער שאין זה סגנון לכתיבה בעתון.

מרדכי קליגר, חיפה

הסבור הקורא קליגר שהמוות אכזרי פחות? מה יעשה אם שנפצע בתאונת דרכים ואיבד את כושר עבודתו? בדרך כלל בשוהרר הנהג בעלרבות והנפגע נושא בהוצאות הריפוי וההחלמה, המשפ"ט טים נמשכים הרבה זמן. בינתיים איבד הנפגע את פרנסתו ואת שמחת החיים ומסופו פסכולוגית בתקופת המשפט מעומם ההוצאות. אין אפשרות לקבוע מיד את מידת האשמה של הנהג ולהענישו מיד אם הוא נמצא אשם?

צ. אלוני, נתניה

עד כה לא היה עתון שיעלה את הבעיה בצורה כה מהפכנית, מועזת ואנושית. אולם פרט אחד נשכח מלכם: הילדות בתמונת השער שהיכן

נקיים בעצמנו — לפני שנבוא ונדרוש מאז חרים.

במלים אחרות: המהפכה השניה תתחיל ברגע שתקום סמכות מוסרית חדשה, סמכות חלוצית חדשה. ברגע שיימצאו שוב צערי, רים, ויהיו גם קומץ זעיר, שיהיו שהורים מן המגפה הכללית של שחיתות ורדיפה אחרי הנוחיות, הבצע והמוותרות.

דובר על "הליכה לנגב". וענה מי שענה: אם נלך לנגב, לא נשנה את פני הדברים, השחיתות תשאר בתל-אביב.

אלום הנגב הוא בכל מקום. הנגב הוא בלב שלג, וכל אחד יכול ללכת אליו. פרו שו: היתור על נוחיות ומוותרות; ההי ענות להקרבה אישית, בלתי-מצעית, במי אבק על הצדק והטוהר; הירידה הכרתית מרמת-מחיה שאי-אפשר לקיימה מבלי לרדת תהומה; חידוש הערכים המוסריים.

*

פעם היינו מחנה גדול. היינו מחנה יפה. תפקידנו היה מוצמם, ולכן היה קל: הקרב. קם במוחה זה סגנון חיים חדש, אציל ורענן — זה שחיים חפר הנציח אותו בשירי הציונות. היה קו ברורי, ישר וחד בין חבר ובין דרך, והיה ברור בהחלט מה נאה לו לעשות לחבר, ומה הופך אותו לדרך. היה ברור שאין משאירים חבר בשדה, ושואין מלשינים עליו, ואין משתמטים כדי לשלוח את הולת — חוק בלתי כתוב של כמה מאות סעיפים.

כל זה נשבר בעורף. ברגע שהמתנדב הפך משוגע, דווקא שוט, בלתי-נורמלי, וזה שנש"אר במשרד היה הפיקח, הנבון, הנורמלי — ברגע זה הפך כובע-הגרב למוצג של מוזי און. כי בסופו של דבר השתכנעו הדון קישוטים שאכן הם אינם בסדר, שהם משו געים. הם הלכו להם.

אולם אם יקום הקומץ וירים שוב נס של מעשים, ברגע שיקום ויאמר: אנחנו הגנו הנורמליים, הם — מחממי הכסאות, אנשי הכזב הציני, אנשי ה"צריך-לדעת-להסתדר" — הם הבלתי-נורמליים, הרי אז נכניס למר זיאון את העניבה המבריקה, נתבוש מחדש את הגרב המקומט של המשפחה היוצרת.

*

לפיכך: אל נשא את עינינו אל הפגנות פוליטיות עקרות. נצא מן הרפש הכללי ונקבע שוב לוח של-כבוד. חוק אילם חדש ותובעני, נקבע מחדש: כך נאה לעשות וכך לא נאה לע שות. נאה להקריב מזוננו ומנוחיותנו, בלי פקודה מלמעלה, לשרות אחים — במעברות, במפעלים חלוציים, בכל מקום שם יש צורך ברוח צעירה, יוצרת, מתנדבת. לא נאה: לק נות בשוק השחור, לקבל חבילות מאמריקה, להתהדר בלבוש, לקיים רמת-מחיה ת" לויח באויר.

יש צורך בסמלים חדשים, שלא יהיו שוב ריקים מתוכן, שסביבם יכולים להתלכד כל הטובים והיפים, כל אשר יש להם דם וועד משהו — סמלים של מעשים, של הגשמה עצמית, של הליכה בראש. כי רק אז נוכל להבדיל בין מתכת וזוהמה, נוכל לגר לות למי הכושר להנהיג והסמכות המוסרית להנהיג, מי ראוי שנלך אחריו — כשם שי דענו זאת בימי הקרב הגדולים.

אפשר לומר שזוהי גישה רומנטית, איר טופית. זו אמת. אולם מה געשה — בדרך זה וברור הקודם — שלא בתוקף הגישה הרומנטית והאוטופית? אמת, אי-אפשר להביא המונים לנגב. אך אפשר להביא את הנגב אל ההמונים.

הצויר

במו עיני המרפסת הניידה

באוטובוס נגדו עד אפס מקום חזר הני

הג על הכרתו הידועה. להתקדם פני מה, בבקשה ו" כשהקהל מתמרמר, כמקור בל: "לאן להתקדם? אולי לעלות על ה גג?"

אולם אחד הנוסעים מצא פתרון: הוא פתח את הדלת האחורית והכריז: "בב" קשה לצאת אל המרפסת!"

הקוראת תמר אביאני, ד. צ. 146, צה"ל, זוכה בפרס של 1 ל"י (בבקשה!)

בזמן האחרון שמתי לב שהלק מן החומר בעולם הזה דומה לחומר של העיתונים האמריקאיים המר פיעים בארץ כמה ימים אחריו. למשל, סיפור הדומה לסיפורים על הנרדל נודריאן (העולם הזה 733) הופיע כעבור חמשה ימים, עם כמעט אותן התמונות, בניוסוויק. האם יש לכם קשר סודי עם עתונים אלה?

ללא קשר סודי

הארץ ולמנוביץ, תל-אביב לא. אולם העולם הזה נהנה מאותם מקורות האינפורמציה, מעבד את החומר הגלמי לפי שיטות דומות. אם הוא מקדים את העיתונים הבינלאומיים בשלושה עד חמשה ימים, הרי זה בגלל המנגנון הכבד יותר ודרך המשלוח הארוכה של אותם העיתונים.

התצלול העולם הזה (734) פירסם במאמרו על המרד הימי תמונה של המת-נרכים להצלת הצי. אחד האנשים המצוינים בתמונה זו הימאי אברהם אירי, שנפח במקרה כמה קומ, אינו נמנה עם מפירי-שביותה אלה, אלא הנהו חבר אחד השוי-תים. העולם הזה מבקש סליחתו.

השער

מעפע לפעם משתדל העולם הזה לגלות את עקבות הצעירים והצעירות, חובשי כובעי הגרב, שהופיעו על עמודיו בימי מלחמת העצמאות. מה קרה להם, מה מעשיהם כיום? תמונות אלה, שצולמו ימים מעטים לפני הקמת המדינה בניר-עם משלנו את תשובת לב המערכת במיוחד, אולי בשל החן המיוחד של הצעירה. הפעם האיר המזל: לא זו בלבד שנתגלו עקבותיה של רחל לוי, בת ירושלים בת 21, אלא שנתגלה גם סיפור מענין ביותר.

פניו של פמלת, אך אין לזלזל בה בתו

מיכאל געסן — וכל השאר הוא לפרטוריה

ימים מעטים אחר צילום התמונות, בהתקרב הפולש המצרי לניר-עם, הועסקו כל אנשי המקום, וביניהם רחל בת הפלמ"ח, בהפירות. הם הספיקו לחפור שוחקת, אך טרם הספיקו לחברן זו לזו, כשהחלה ההפגזה הגדולה. רחל קפצה לתוך שוחה, היתה בה לבדה, לא יכלה להצטרף לאחריה מפני שהשוחה היתה מנותקת. היא קיבלה התקפת פחד היסטורית, החלה דואגת לחייה. אחד מבני המשק הרגיש במצבה, רץ אליה מבעד לשטח המופגז כדי להרגיעה. רחל ביקשה אותו לכסות אותה בגופו. האיש עשה זאת. כעבור כמה דקות התפוצץ בשוחה פגז מצרי. רחל נפגעה בשני המקומות שלא היו מכוסים: ברגל ובכתף. החבור רוסק לחלוטין. הוא גסס כמה דקות ומת. רחל נשארה אתו ארבע שעות בשוחה. עד שנגמרה ההפגזה. מאז דמתה דרכה של רחל לזרכם של פצועים רבים אחרים. היא הובאה באחד הלילות בשיירה לבית-החולים הדסה בתל-אביב, שם הוצאו מגופה הרסיסים הגדולים ביותר. הרסיסים הקטנים נשארו. משרד התיירות חתן לה מונן ביפו. אולם העבודה היתה קשה מדי בשבילה. היא נזכרה שלמדה פעם לרקוד, חפשה לה מקצוע חדש. המקצוע שנמצא היה מקורי למדי: רחל היא הנערה המרחפת באויר בהצגתו של יוקי הקוסם. בכל זאת ביקשה, במיוחד, שלא יכתבו עליה שהיא נערה קוסמת.

ההפכה העירונית

מאת יחיאל בשן

"כל הארץ הפכה שוק שחור", נאנח הפרופסור הנכבד, "גם אני לא עמדת, לבסוף, בניסיון".
השיחה שנסבה על כוס תה (עם סכרין) בבית קפה ירושלמי הוקדשה למגפה, המשתוללת במדינה, ושמה: השוק השחור.

סיפר הפרופסור: "עד לפני חודש עמדתי בשלי ולא נסחפתי אף פעם לעסקי השוק השחור. מה אנו גרוועים מהאנגלים, למשל? בשנות המלחמה פנה כל אנגלי עורף להצעות השלמת התפריט שלו בקניות בלתי כשורות והי שוק השחור נחל כשלון חרוץ באנגליה אם כי האוכלוסייה לא לקקה דבש.

עקבתי בדאגה אחר השתוללות המחירים והצטמקות כוח הקנייה של משכורתי, אולם התגברתי על כל הפיתויים. בינתיים אולו מיצרכים ומוצרים מהשוק ואני נשארתי עם כספי באיזו אפשרות להשיג תמורתו משהו של ממש באורח חוקי."

רוב האורחים בארץ הגיעו כבר לפני זמן רב לידי ההכרה שאין מנוס מידי השוק השחור. במשאל שנערך פעמיים במשך השנה האחרונה עליידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הוברר מעל לכל ספק חלקן הניכר של הקניות בשוק השחור בכלל הקניות. בסיכום החקירה המדעית נתברר שהוצאותיה הממוצעות של משפחה בת ארבע נפשות לחודש הן 90 לירות וכמה פרוטות, מהן הוצאו 40 אחוז לקניית מזון ו-12 אחוז לרכישת צרכי הלבשה והנעלה. אותה שעה היה הרווח הממוצע של פועל 60 עד 70 לירות לחודש.

השוק השחור הוא יליד המגפה האינפלציונית במדינה המתבטאת בעודף כספים לעומת מחסור חמור במצרכים. לפני שלוש וחצי שנים, עם קום המדינה, היה מחזור המטבע 28 מיליון לירות לאוכלוסייה של 720 אלף (39 לירות לגולגולת). השבוע הגיע מחזור המטבע ל-97 מיליון לירות לאוכלוסייה של מיליון וחצי איש, כ-61 לירות לגולגולת. המסקנה: למרות שהאוכלוסייה רק התכפלה גול מחזור המטבע פי שלוש וחצי.

אולם גידול מחזור המטבע (הכספים שבידי הצרכנים) בלבד לא היה מפריע אילו גדל הייצור במידה מתאימה או היה נמצא במגמת ריבוי, לפחות. אילו מצא חכים שטרות הכסף שבידי מיליון וחצי תושבי המדינה כיוסי מקביל בשוק הסחורות לא היתה דוהרת האינפלציה מולדת השוק השחור. אולם למעשה ארע תהליך הפוך: בהתאם למספרים הרשמיים לסוף אפריל 1951 הופחת ייצור השוקולד והמתקים ברבע משך השנה האחרונה, קטן זיקוק השמנים בששית, פחת ייצור אריגי נכל, לא השתנה ייצור חוטי הכותנה והטיבין, שעה שאוכלוסיית המדינה גדלה בחמישית אחת.

יתר-על-כן, בחודשים האחרונים מטויות הכותנה והייצור, שותקו לגמרי, ייצור התעשייה בכללותו צומצם עקב המחסור בחומרי גלם. אף ייצור הירקות קטן בגלל הבצורת וכתוצאה כללית של מיצוט הסחורות שהוצעו לקהל הצרכנים נשארו בידיהם עודפי כספים רבים שתמורתם היו מוכנים לרכוש את המצרכים הדרושים להם והנמצאים בצמצום במחירים הגבוהים של השוק השחור. **לא שיי מדודים אמריקאיים.** עודפי הכספים נצטברו לא רק בידי בעלי יכולת כחשתנים וסוחרים אלא גם בידי פועלים מקצועיים, שהפיקו תועלת מהמחסור בידיים מאומנות ועובדות ובידי חנוונים זעירים שהרוויחו מהביקוש המוגדל למצרכים שנמצאו בזיוע מצומצם.

אחד המקורות העיקריים של השוק השחור, שאינו מדלדל למרות הביקוש הגדול, הוא משלוח חבילות המזון מחו"ל ופעילות תנויות הדולארים. מעטים הם המימני הלב המאמינים כי המזונות בשווי 20 מיליון דולאר המגיעים ארצה בחבילות המזון ולפי תעודות הסקרופ מובאים כשי מדוים אמריקאים בלבד. כי כל אדם שבידיו שפע של לירות ישראליות יכול לזכות תמורת לירה וחצי עד שתיים בדולאר מארנקו של תייר אמריקאי שאינו נחפו להחליף את הדולארים שברשותו בשער הרשמי, הקטן כדי חמישית (357 פרוטות) מהשער החופשי.

אך הספקים העיקריים של השוק השחור הם אנשי המסחר והתעשייה שמחו, עוד לפני שנה אחת בלבד, נגד מאשימיהם בספרות. כעת מודות אפילו הועדה העליונה להסדר הייצור והשיווק מיסודה של התאחדות בעלי התעשייה, לשכות המסחר, התאחדות הסוחרים הכללית, כי חברים עוסקים בהפקעת שערים.

סוחד המכולת המרוויח 28 לירות לחודש מהמנות שהוא מוכר לפי הקצבת השלטונות אינו מסתפק בכך, גוזל מצרכים מפיות לקוחותיו ומוכרם לאותם לקוחות כשכל אחד מהם משלה את עצמו כי לא הוא, אלא הברו, הצרכן האחר, רומה.
גם בעל איטליו אינו יכול להתקיים מהרווחים ה- באים לו ממכירת 100 הגרמים בשר אחת לשבועיים, המסתכמים. אם הוא בעל ציבור לקוחות ממוצע, שבצע לירות לחודש, עוד בימים כתיקונם, כשחולקו 800 גרם בשר לחודש, סיפר בעל איטליו אחד שכמעט כל לקוחותיו משלמים לו תוספת של 50 פרוטות לכל מנה בהיותם בטוחים שהם זוכים בנתח מיוחד. כך הכניסו 1000 צרכנים 50 לירות לשבוע בעד האשלייה של עייפית באיכות המנה, שהיתה למעשה מנתם ה חוקית.

הזרייה אחת במעגל הקסמים. גם אייסי פוק של הרגל-התזונה של עולי המזרח שלא זכו זה חודשים לחלוקת אורו, למשל, הוא אחד מגורמי הצ' לחת השוק השחור בו עלה מחיר קילו אורו לשתי לירות. כדי לרוכשו מוכר העולה העיראקי או התימני את מנת הביצים שלו במחיר עשרה גרוש הביצה. אף החקלאי שלא הצליח לזכות בתמיכת הממשלה להעלאת מחירי מוצריו פנה לשוק השחור, הפסיק את הספקת השוקים העירוניים, מוכר את מעט ההי צרת שהניבו שדותיו אחר הבצורת לספסר או לאיש במעגל הקסמים של השוק השחור המצטדק בכך שגידול הוצאותיו צריך לגרום אחריו גידול הכנסותיו כדי שלא יצטרך את ההפרש לכסות מכיסו.

למרות שייצור מוצרי הטיבין לא חול אולו המוצרים מן התנויות והסחורה מגיעה לצרכן בעקיפין בלבד במחירים הגדולים פי חמש, שש ועשר מהנקוב בהודעות הרשמיות. האם הצעירה החוזרת לביתה מבית היולדות נאלצת, אם אין היא רוצה לחכות שבועות בתור הנרשמים, לשלם לירה לחיתול, 10 לירות לאמבט רחיצה.

עתה, במאוחר מאד, החלו דנים בתרופה למגפה השחורה. אך לא סגירת תנויות הדולארים, הגבלת משלוחי חבילות השי והגדלת העונשים לספסרים יתקנו את המצב. הם רק יגדילו את סיכונו של הספסר שיעלה את מחירי המצרכים שבידיו. במידה שמקורות ההספקה של השוק השחור ייסתמו יפחת אי-השוויון בין מנות המזון שבידי האוכלוסייה, אך לא תגדל המנה האישית.

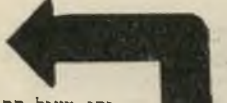
המגפה השחורה תיעלם באחד משני הדרכים: הורדת רמת-המחיה או הגדלה רבתי של הייצור וכנראה, בסופו של דבר, בשיתוף שני האמצעים. כי התרופה האמיתית נגד המגפה היא מנה מובטחת של כמות מצרכי מזון מספקת לכל אזרח במדינה, במחיר כדאי ליצרן.

אברהם בן־אברהם, ספטר לפי מקצועו, גילה פרנסה נוחה. הוא קונה דולארים, מחפש לו תייר מתאים, מוטר לו את הדור לארים. הקייר ניגש, תמורת חלק לעצמו, קונה אגרות סקריפ, תמורת מצטייד אברהם בן־אברהם במלאי מתאים של קופסות שימורים: לשון, נקניק, שוקולד.

אברהם בן־אבר'ם, ספטר, מצלי צל בדלת. ליד ה' פעמון כתוב: אברהם בן־אבר'ם, נגר בניין. גברת בן־אברהם, אשת הנגר, היא לקוחה טובה. ה' בעל מרוויח. מה אפשר לעשות ב'

זהו מעגל קסמים. אין לו התחלה ואין לו סוף. הוא מעגל מושלם. זה הקונה בשוק השחור, הוא גם מוכר בשוק הש' חור. ואיש אין לו צורך להתלונן. אולם יש עוקץ בכל העניין. בתוך המעגל יושב אברהם בן־אברהם אחר, זה שאינו קונה בשוק השחור — ולוא גם רק מפני שאין לו כסף לקנות בשוק השחור. אברהם בן־אברהם זה הוא פקיד דואר. הוא מקבל משכורת ממשלתית. אין היא מגיעה ל־60 לירה לחודש. אין הוא יכול לרמות את מס ההכנסה, לכך דואגת הממ' שלה המנכה את המס ממשכורתו, וכן את מסי הסתדרות העובדים, קופת החולים, ועוד חצי תריסר מוסדות. יש לו משפחה, יש לו ילדים. הוא צריך לפרנס אותם — במשכורתו. ואין הוא יחיד. ישנם רכבות, רכבות כמיהו — פקיד דואר, פועלים שחורים. פקיד משרד, צבא גדול ואפור של מקב' לי משכורות קבועות, רשמיות. ומאחורי המחנה הזה עומד מחנה שני: אלה 700 אלף העולים החדשים שבאו למדינה, יושבו על אדמה צחיחה, ומת' פרנסים בשניים, שלושה ימי עבודה שחור' רה בתיקון כבישים, וסיקול אדמה, בנטיעת יערות. אחדים מהם התאקלמו, הסתגלו למולדתם החדשה, מצאו את הדרך היש' רה לרחוב לילינבלום, תל־אביב. אולם ל' רוב הגדול אין דרך זו פתוחה. איז להם מה למכור זולת עבודתם הבלתי מקצועית. בעם של מונופוליסטים, נשאר הם חסרי המונופול, הגרגרים הנשחקים בין אבני

גברת בן־אברהם עוברת ב' שוק הכרמל. בחנויות כמעט אין כלום. וגברת בן־אברהם אוהבת ירוקות. למזלה הרב יש לה ידיד בשוק, אותו בן־אברהם הקונה את התוצרת של החקלאי בשוק השחור. זה עולה קצת ביוקר, אבל גברת בן־אברהם מתנחמת. בעלה קונה דולרים ומוכר קופסות לגברות בן־אברהם אחרות. גלגל תופס בגלגל הכל אפשר לעשות בסדר.

אברהם בן־אבר'ם, בעל חנות לצרכי חקלאות, בא לקנות דירה. משפחתו גדלה, הוא רוצה להדי מין אורחים, מן הדין שתהיה די' רה של שלושה חדרים. אברהם בן־אברהם, האדם שבנה את הבית

בחנות לצרכי חקלאות עומד אברהם בן־אברהם, בעל משק, קונה זבלים וצנורות. כל זה עולה ביוקר. הוא מוכרח לקנות בשוק השחור. לוא היה מוכר את תר' צרתו במחירים ממשלתיים, היה פושט את הרגל מזמן. אבל ברוך השם, יש מוצא: מוכרים במחירים משתלמים.

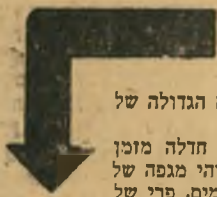
אברהם בן־אברהם, נגר בניין, בעל הפנים המכוסים, עובד. כדאי לו לעבוד. הוא יכול להרוויח שכר עבודה הגון. לפעמים הוא מביא הביתה, אחר יום עבודה, שמור נח לירות, או אפילו יותר. אין מתחרים רבים במקצוע. ואשתו צריכה את הכסף לקנות אוכל ובגדים בשוק השחור.

כסף? דירה יש לה, למכונת לא תקבל רשיון, טיול לחו"ל אינו אפשרי. גב' בן־אברהם חושבת על אוכל. מדוע לאכול דגי פילה משעממים, כשהספר מוכן להביא לביתה קופי סות סובות?

לאברהם בן־אברהם, הנגר, יש חברים. אחד מהם הוא הנהג אברהם בן־אברהם, המוביל את הלבנים והברזלים לבניין רווחיו אינם נופלים מאלה של ידידו הנגר. למה ירוויח הוא, בעל המכונת, כמו פרי על פשוט, בה בטעה שאבי־רהם בן־אברהם, האישי שמכר את הלבנים ואת הברזלים, מתעשר, מרוויח רווחים של 100 אחוזים תוך זמן קצר כמו שעושים רוכשי הדירות

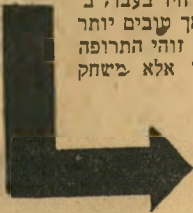

הריחיים של הטחנה השחורה הגדולה של המדינה.

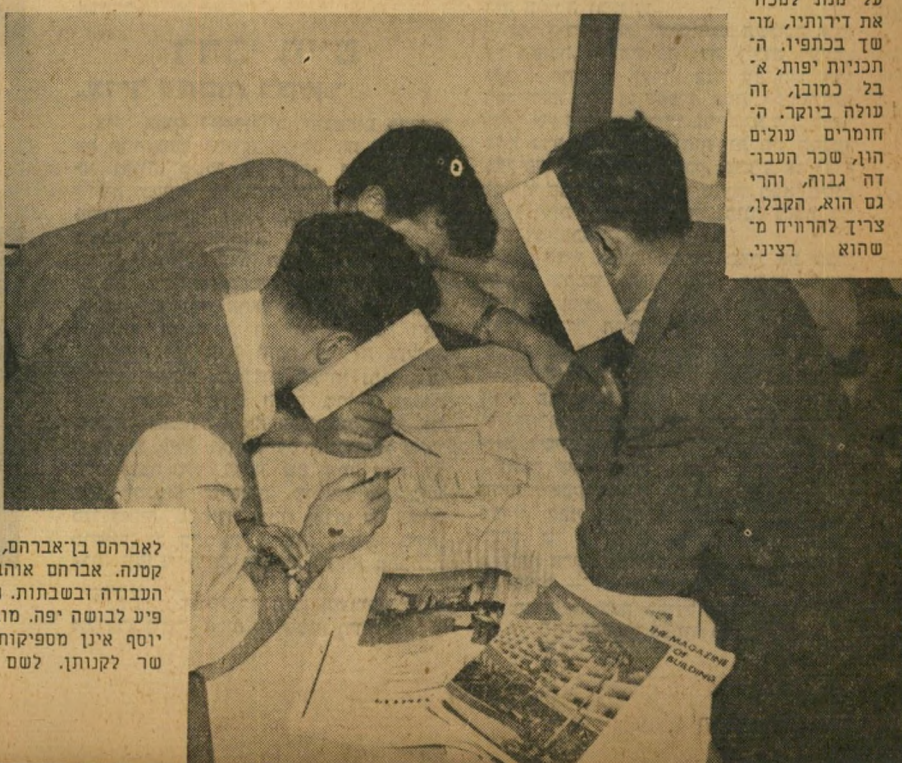
הירידה המוסרית הגדולה חדלה מזמן להיות מחלתם של יחידים. זוהי מגפה של הכלל, פרי של תנאים מסויימים, פרי של חוסר הנכונות לבלוע את הגלולה המרה, הבלתי ממותקת, אשר רק היא לבדה יכיר לה לרפא את המחלה, לא רק את אריתיה.

כל האברהמים בני־האברהמים שתמונר תיהם (המבוטאות) מופיעות במעגל סמלי זה, יודעים בסתר לבם מהי התרופה הזאת, ואין הם נלהבים אליה כלל וכלל. אולם בתנאים אחרים, ברוח ציבורית אחת רת, ייתכן והיו בולעים אותה — אולי בעיות פנים, אולי באף קמוט, אבל היו בולעים.

והרי התרופה אחת ויחידה: להוריד את רמת המחיה באופן קיצוני, באופן אכזרי. אף ספסר ילך לעבוד, יסתפק כי שכר זעום של מסחר זעום. הנגר ירוויח שכר אשר משק המדינה יהיה מסוגל לשאת בו, ויותר על קופסות של מעדנים לכמה וכמה שנים, ילך בחליפה ישנה ומטולאה, ישלח את ילדתו לגן בשמלה ששרדה משמלות אחותה. לא ייבנו בתים משותפים של דירות מפוארות, ומעמד דיהן יוסיפו לחיות, כאשר חיו בעבר, כי דוחק, בתנאים גרועים — אך טובים יותר מאלה של חבריהם במחנות. זוהי התרופה היחידה: כל השאר אינו אלא מישחק אוילי בסימפטומים.

לאברהם בן־אברהם, הנהג, יש אשה וילדה קטנה. אברהם אוהב להתלבש יפה אחר העבודה ובשבתות. גם אשתו אוהבת להיראות יפה. מובן שהנקודות של דוב יוסף אינן מספיקות. אבל אין דבר, אפי' שר לקנות, לשם מה מרוויח הבעל?

על מנת למכור את דירתו, מו"שך בכתפיו. ה' תכניות יפות, א' בל כמובן, זה עולה ביוקר. ה' חומרים עולים הון, שכר העבור זה גבוה, והרי גם הוא, הקבלן, צריך להרוויח מ' שהוא רציני.

פנסים רחוקים

אולמו המרווח של בית יורדייהם בחיפה היה מלא עד אפס מקום. ארבע מאות איש, כל חברי הצוות השובתיים, ישבו שקטים. על הבמה עמד בחור צנום, משופם, אשר מעטים ידעו את פניו אך כל אחד שמע את שמו: חיים חפר. לתוך השקטי הבלתי-רגיל, אחרי שירה בציבור שהיתה לא פחות בלתי-רגילה בהברה זו, השליך כמה מלים שבאו לבטא את מצב רוחם של אנשי-היבשה. המתרבים והולכים, שהתלכדו מאחורי חבריהם הימאים. האיש שביטא מאיו כמוהו את רוח הפלמ"ח. הוסיף דף חדש לפנקס שיריו.

כל אנשי המלך!

הנמל המה מרוב שוטרים. שני שוטרים, מזוינים כאלות, שמרו על השער, שניים אחרים הופקדו — זו הפעם הראשונה — על הרציף הקטן של חברת העונג. סניף סולל-בונה המקיים את שרות הסירות בנמל. פועלים מעטים עבדו במטענים, בלי חשק רב, כשעניניהם נישאות, מפעם לפעם, אל האניה האפורה-לבנה שהיתה קשורה אל המזל, ממול, כשדגל הצי המסחרי מתנוסס על חרטומה ומתחזו שני סדינים לבנים שעליהם רשומות המלים "כחן שבתה".

לאיש לא ניתן לגשת אל האניה — אף לא לעתונאים שקיבלו לכך אשור מטעם לשכת המודיעין הממשלתית. האניה ארצה היתה מנותקת ניתוק מוחלט מן העולם. אותה שעה עמדו כמה צעירים מול החלון באחד החדרים בקומה החמישית של בית יורדייהם, המשקיף על הנמל. היו אלה חברי המוכירות ופעיליה, המפקדה הרשמית של המרד. אף כי זכות כניסתם לנמל בוטלה מזמן, היו בידיהם ידיעות מדויקות למדי על הנעשה באניה, הנתונה במצור: אנשי הצוות השובתיים החליטו להילחם עד הסוף, להגן בכוח הזרוע על אניהם. הם למדו מנסיונם של אנשי גליזה, שנתנו למפירי-השביתה לעלות על האניה, הצליחו להשפיע על אחדים מהם לחזור בהם מהחלטתם, אולם נאסרו והורדו מן האניה אחרי תגרה בה שלפו שניים ממפירי-השביתה סכינים.

"למדתי את הטכניקה בימי האנגלים", אמר ימאי בבית יורדייהם, מותקיף עליה ב. "השיטה היעילה ביותר היא להתני שמת-הסקה". אנשי ארצה, לעומת זאת, הסתפקו בתכנית הקרב שלהם, בהתוות מים רגילים. צנורות כיבוי אדירי-כוח כוונו בכוח הכבש, ממנו היו צריכים "האויבים" להוסיף.

מצב הרוח של האנשים לא היה מרומם, כרוח אנשים הששים אלי קרב, אלא שופע החלטה קודרת, נחושה. לא היו אשליה רבות. בפי כל היתה הסיסמה, שהוכנסה ע"י חיים גורי לקריאת-האחים: "כל אנשי המלך". מכיוונים שונים, בשלל של אמצעים, צרו "אנשי המלך" (סוגרי הריקטור-הדימוג האמריקאי בסרט ההוליוודי המפורסם) על קומץ הימאים. הערך הכוחות היה רב-רושם; והסתדרות גייסה את כל כוחותיה, קראה לבני המשקפים השייכים למפא"י להפר שביתה כדבר של מצווה: אנשי-המלך הקטנים בעתונות שפכו קיתון של עלילות וילגולגים על ראשיהם של הימאים ואלה שבאו לעזרתם; שר-התחבורה הוכיח את עצמו, בראשית צעידו, כטוראי חרוץ הממלא פקודות בנאמנות, במקום להציל בהתערבותו את הצי השובתי; וכמכה אחרונה הצטרף הצבא למעגל, שלח כמה מאות צו"ר תנועה לגיוס המלא של הימאים השובתיים ומנהיגיהם, אשר רבים מהם כבר מילאו את

חובתם מזמן ומחזיקים בתעודות-מילואים. היה ברור שהמרד יתמוטט, ע"י דקירה בגב, ברגע שקולות מנהיגיו יוחרקו. מול המערך הזה החל מסתמן המערך השני, קטן בהרבה, דל באמצעים תעמולתיים וארגוניים, אך חזק בתוקף המוסרי של דבריו. נתן אלטרמן, המצפון החי של תנועת הפועלים, ניסה לשוא להתערב אצל ראש הממשלה ומוכרי ההסתדרות לטובת הימאים, נתקבל על ידי מרדכי נמיר לראיון שלא נשא פרי. על אף מאסר כמה מן המדובקים (כתוצאה מהלשנה טלפונית שגרמה לפקודה אלחוטית) ומאמצי המגורדים השכירים הוסיפה קריאת-האחים להתנוסס על הקירות. ומחוץ-לארץ הגיעו קריאות-עידוד של חברים למקצוע, שבישרו קבלת-פנים כמה ביותר למפירי-השביתה בנמלים הזרים.

מלבד בטחונם בנצחון הסופי היה רק שעשוע אחד לראשי המרד, שעמדו על משמרתם: מפעם לפעם הופיעו במשרדם כמה "מתנדבים", שטעו בכתובת. בעוד שמנהיגי השביתה העמידו פנים כאילו רשמו אותם באמת לאניות היוצאות. התכוננה למטה, בקצב הרחוב, משמרת של ימאים אדירי-שרירים, שפרקו את עורך מרצם ומרירותם על גופם של המועמדים לשרות.

בעוד שרבים מבין השובתיים סודרו בעבודה במשקים של מפ"ם, המשיכו משחקי

ימאים שובתיים משחקים פינג-פונג בבית המדח, חיפה

הפינג-פונג כרגיל בתדר-האוכל המרווח של הבית. אלא שהתנועה באולם היתה בלתי-רגילה, מתוחה יתר על המידה. היתה זאת ההבטחה שעמדה על המשמר מול אנשי-מלך אחרים: אנשי פלוגות הפועל שגויסו, לפי השמועה, כדי לגרש את הימאים מבית יורדייהם, מתוך נסיון לשחק את המרד ע"י חיסול מרכזי-העצבים שלו.

יש ללמד לקח!

מצב רוח לא פתות קודר ולא פחות בוטח בעצמו שרר, אותה שעה, במפקדה היריבה — הועד הפועל של ההסתדרות ומועצת פועלי חיפה. אנשים רבים היו עסוקים, בין פעולה לפעולה, בסיכום עגום של חשבונות.

בחדר בעל קירות מכוסים בלוחות-עץ חומים-כהים, ליד שלושה מכשירי-טלפון, ישב האיש שחלקו רב בורוע הימית של ההסתדרות, אף כי באופן רשמי שוב לא היה לו מגע עם המאורעות: אבא חושי, ראש עיריית חיפה, אחד ממנהיגי היסוד של הספנות העברית ו"הידי החוקה" של מועצת פועלי חיפה.

"צריכים להלחם עד הסוף", אמר. "יש ללמד לקח, אחת ולתמיד, את כל אלה העלולים לחשוב ביום מן הימים שאפשר לשכור את ההסתדרות."

אולם אבא חושי היה רחוק מאד מלהצדיק את הימאים. פעולתם נראתה, בעיניו, כמוימה שחורה, בפקודת גורמים זרים. האם היה זה מקרה שהמרד פרץ ימים מעטים אחרי הצהרת אי-הציות של יעקב ריפטיץ בכנסת, שעה שהאגוד המקצועי הקומאינפורמי (בו משתתפים חברי מפ"ם) יושב בברלין, עצרת א"ם מכונסת בפאריס, ושר-החוץ מנהל שיחות סודיות על הקמת הפיקוד המזרחי-תיכוני?

אבא חושי אף הרחיק לכת, טען כי ישנן בידי מישהו הוכחות ברורות וחד-משמעיות כי המרד כולו נערך לפי הוראה קומאינפורמית מפורשת — הוכחות שהן כה סודיות עד כי לא היתה גם אפשרות לפרסמן. נמרוד אשל, הרוח החיה של הוית הימאים, וחבריו, לא היו, בעיניו, אלא כלי-שרת עיוורים בידי שניים מפעילי הימאים, סוכני הקומאינפורם. להאשמה זו נוספה האשמה שנייה, לא פחות מפורשת. טען אבא חושי: קיים ארגון בינלאומי להברחת סמים משכרים וסחורות אחרות. ארגון זה, שהיו לו חברים מבין הימאים, מסובך איך שהוא בכל עסקי-הביש.

הצד המזרחי הוא שדוקא אם נכונות האשמות אלה רובצת אחריות המורה שבעתים על ההסתדרות. אין כל ספק שהיתה אפשרות ברורה, בשלב מסוים של המרד, לחסל את הסכנון, ללא התפרשות ושביתה, לוא התיחסה ההסתדרות לנבחרי ימאים, ארוח אבהית, כנאה לגוי-ענק שקיבל לחברתו ילד בלתי-מנוסה. ההסתדרות התמיצה — בהכרה או שלא בהכרה — הודמגות חר-פעמית זו, דחפה בפעולותיה הדרוסטיות את כל ציבור הימאים לתוך זרועות סוכני הקומאינפורם ושליחי ארגון הסמים המשכרים האמתיים או הדמויוניים, הפכה את השביתה כולה לענין לאומי שצדקתו היסודית לא היתה מוטלת בספק.

צל הפילוג

אולם מאחורי ההאשמות הסנסציוניות יותר עמדה הרגשה פרוזאית, שהיא הדריכה למעשה את פעולות ההסתדרות: צל הפילוג שהצטייר על הקיר בבהירות אימתנית. מאז אותו יום בו הכריז יעקב ריפטיץ את הכרזת אי-הציות המפורסמת, לא היה עוד ספק ששני המחנות הגדולים — הסינדי-המערב והסינדי-המזרח — שוב אינם מסוגלים לשבת בהסתדרות אחת. הגורם המלכד היחיד, אחות ההתישבות העובדת, התנפץ לרסיסים כשנפלו המהלומות הראשונות בתגרות-הידיים של עין-חרוז, שם ניסה רוב מפא"י להשליט את מרותו על מעוט מפ"ם. מלחמת-העולם השלישית, שהיה מלחמת-אזרחים עולמית, בקעה את הבקיעים הראשונים במבנה ההסתדרות.

אולם לא היה זה הבקע היחיד. אין כל ספק שהרוב המוחלט של הימאים הוא בלתי מפלגתי, מטבע המקצוע שאינו מאפשר קשר נפשי חזק עם חיי היבשה. תמיכת האופוזיציה במורדים לא היתה סיבה למרד הרוב, אלא תוצאתו מחוייבת המציאות. אך מרד הימאים היה תוצאה של רעידת-אדמה אחרת שעירערה את יסודות ההסתדרות.

"אנו לוחמים על חיי ההסתדרות...", אין לנו כל אפשרות להיסוג... סיסמות אלה, שנשמעו מפי דוברי ההסתדרות, לא היו לגמרי סתרות יסוד. אלא שהאחריות רובצת על אלה שלא מנעו מצב זה בעוד מועד, שהלכו לקראת קרב שעורר את תחושת-הצדק של ההמונים, במקום לפטר את מעט הפקידים שגרמו להתפתחות האומללה.

בעקבות הנוראה של טרגדיה יוונית עתיקה השתלשל המחזה המדכא, כשהצורך העליון של מנגנון הלוחם לחיי נוצר מול הצדק העליון של קומץ אנשים קטנים — מבלי שתמצא האישיות הגדולה שתתערב בעוד מועד ותמנע את ההתנגשות שתסחוף, בהכרח, את שני הצדדים גם יחד.

קריאת אחים ליחאים ימאים

אתם שכונתם את צי הספינות העברי בלילות ההעפלה האפלים - אתם הנחשונים שזנקו אל הים הסוער, בנשואם את עמם עלי שכם - אתם שאתם שרוחתים יצאו גודי הכוצים ביבשה והחורטים אל צי האויב בים - אתם קצנים ומלחים כפופים, מתי היסוד לצי יעדאל ונשאיי דגלו על פני ימים - אתם המעקטים הים כנסכסי עוק שחור, כנסכי קומאינפורם וחברות דות. כחמאיי מחי וככורקי עגל מדות -

אנו חברים ביבשה הקשורים בכם בהשרי המאבקה והמלחמה. מסרבים להאמין לעלילות אלה!

ידעם אנו כי לחמנים אתם על זכותו הראשונה של כל ימאי בעולם, כי לחמנים אתם על נציגות נבחרת וחוקית, ננד משטר של "כל אנשי המלך" הפישה לאסנונו בארץ זו, ננד מנרים מטעם של "אנשי שליסנו" -

אנו קוראים לכם -

התחזקו במלחמתכם!

מנגנון ליד החוף, רואים אתם את ספינותיכם - תחכים המשחטים - אולם, הצי שכל כבל מכבלי ששר אתם אליה, לא ינח לנחמכם ממנו. לא יפעל צי ישראל על ידי "מתנדבים" במשכרת להשרת אחות ימאים. אשר לא חתן הימאות העברית מפעם מלכם!

עזר והחרם וההסגר מאגד הימאים הישראליים תוכר והציגות הנבחרת עזרה הקיטור מחדש בידי בניה החוקיים של הספינות

Table with 4 columns: יצחק שדה, חיים גורי, אורי אנבי, חיים חפר; אברהם גיניו, ידחם כחן, שמעון צבר, מכאל טון; נפחרי בום, אורי טלע, גרשון פלוטסקין, א.ב. יפה; מתי מגר, משה שמיר, חיים גליקסטיין, אלקס נריאל; נועה י. ו, משה רבינוביץ, תן שחם, אבא שבגור.

הכרוז שהופץ בתדאיב, חיפה וירושלים לתמיכת הימאים

צבא אדם

צילם: דוני רובינגר

עם קציר הדמים והמחריד, הנקצר מדי יום ביומו, לכן ההליטח המשטרה להסב את תשומת לב הקהל לתקנה 12 (א) ולהסביר משום מה כדאי לו לא לעבור עליה.

היא החליטה, כהקדמה לפעולת החוק, להדגים בפני הקהל מה בדיוק אסור לו לעשות. בעתונים ובכרוזים, ברדיו ובקולנוע הודיעו לקהל כי אדם הלבוש כולו אפור והנושא תיק עור מסתובב ברחובות תל-אביב ומפר בשיטתיות את כל סעיפי החקנה המפורסמת. בין האנשים שיצליחו לתפשו ויודיעו על כך למשטרה יוגרלו פרסים בסך 100 לירות.

האיש המיסתורי, אשר תושבי תל-אביב החלו מחפשים אחריו בכל מקום, הוא קצין המשטרה מרכזי ביטמן. משך שרותו במשטרה הספיק להכיר היטב את כל עברות התנועה אשר בעדן עלולים אנשים להעצר. הוא יצא לרחובות והחל מפר את החוק בשימו את עצמי כמטרה לחיפוש האנשים, רודפי הפרס.

אישם באחד מעמודי ספרי החוק הישראלי קיימה תקנה הנקראת תקנה 12 (א) מתקנות התעבורה. לפי תקנה זו אסור לאזרח הרגיל לעשות את אותם הדברים שהוא עושה כמעט כל רגע ברחובות העיר: יורד פתאום ממדרכה, חוצה כביש באלכסון, עומד בהצטלבות דרכים, מהלך באמצע הכביש. ובעד כל אחת מן ההעברות הללו צפוי האזרח לעונש.

אולם אילו היו השוטרים אוסרים כל אדם העובר על תקנה זו לא היו בתי-הסוהר מספיקים. גם האזרחים היו מן הסתם הושבים כי שגוען תקף את המשטרה. שהרי איש לא שמע על תקנה 12 (א). ואם מישהו שמע עליה פעם, בודאי שכח על כך.

מאידך לא יכלה המשטרה להרשות להפקרות הולכי הרגל להמשך

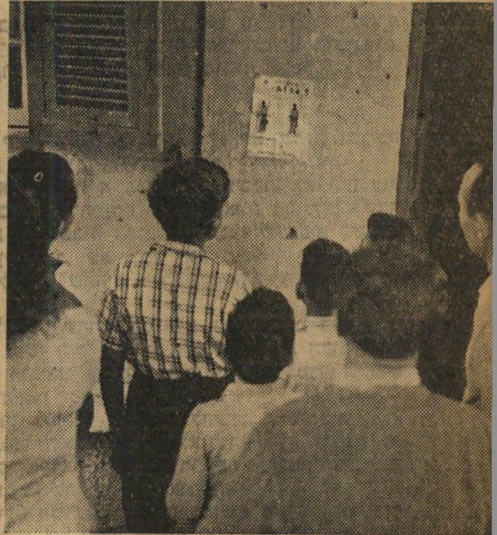
"זוהי בושה!" צעירה שהושפעה על ידי הודעות המשטרה מלמדת אותו פרק בנימוסי דרך קבל עם ועדה. אישה אחרת אף סטרה לו על לחיו מרוב התרגשות. "אתה פושע!" היא צעקה. "אתה מסכן חיי ילדים תמימים."

תפוס אותו!" כמה בחורים הכירו את האיש המסתורי. הם קוראים לשוטר ודולקים י"ו ברחוב, מעוררים צעקות והמולה, קוראים לעוברים להצטרף להם בציד האדם.

זינוק מסוכן. "חמור!" צעק נהג הגיפף לאיש האפור הוא זינק בדיוק לפני גלגלי המכונית, העמיד את חייו בסכנה. אילו נהרג היו מן הסתם מאשימים את הנהג בנהיגה רשלנית, שולחים אותו לבית-הסוהר, — ובביתו היה משאיר אלמנה ויתומים.

י האיש? מישהו הדביק את הכרוז על קיר אחד בתים ומייד התאסף קהל סקרנים לראות את פרצופו של בריין המועד. ראשון מימין: העבריין המועד עצמו.

קיצור דרך. לא פעם רוצה אדם לחסוך כמה דקות. למה לו לנסוע עד התחנה, אם אפשר לקצר את הדרך על ידי קפיצה? אך לא פעם גם מקצרות קפיצה זו את החיים עצמם — ולא בכמה דקות בלבד. עתה מבטיחה המשטרה עונש לכל אדם שיקפוץ ממכונית בשעת הנסיעה.

המראה. הליקופטר (עם צלם העולם הזה ליד הטייס) ממריא להפצת כרוזים מעל רחובות תל-אביב ויפו. כעבור חצי שעה ישוב למיטתן שני של כרוזים.

מן האויר. הדבר

שעורר את ההתעניינות הרבה ביותר היה, ללא ספק, ההליקופטר שהיִפִּץ את הכרוזים המִתארים את העבריין הִמוֹעֵד. מבעוד מועד נִעִיִּשׁוּ הַסִּידוּרִים הַמִּתְאִיִּמִּים עִם מִשְׁטֶרֶת הַתְּנוּעָה לִיִּאִפְשֶׁר לְצַלֵּם הַעוֹלָם הַזֶּה לְהַמְרִיא בְּהַלִּיקוֹפְטֵר וְלִיִּצֵּלֵם אֶת הַפִּצְת הַכְּרוֹזִים מִן הָאוֹיֵר. אוֹלַם מִפְּנֵי שֶׁבְּהַלִּיקוֹפְטֵר יִכְוֹר לַיִם לִשְׁבֹּת רַק שְׁנַיִם אֲנִיִּשִׁים הוֹטֵל עַל הַצֵּלֵם גַּם תִּפְקִיד מִשְׁלַח הַכְּרוֹזִים. וְכִי רָאוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁהִתְאִסְפוּ בְּכִיכֵר מוֹגְרָבִי (מִדְּשֵׁמֶל) אֶת הַהַלִּיקוֹפְטֵר מִתְקָרֵב, חָג בְּאוֹיֵר, אִדָּם מוֹצִיא יָד מִפְּנֵי חֲבִילַת כְּרוֹזִים וְנִעְלַם. כְּעִבּוֹר כְּמֵה דְקוֹת הוֹפִיעַ הַהִלִּיקוֹפְטֵר שׁוֹב. אֲלָא הַפִּעַם לֹא פִיזֹר כְּרוֹזִים—הַמִּשִׁי לַח הָיָה עֶסֶק בְּצִלּוֹם. בְּשִׁבִּיל חֶלֶק נִיכָר מִן הַנוֹכְחִים הִיָּתָה זֹו פִּעַם רֵאשׁוֹנָה שֶׁרָאוּ הַלִּיקוֹפְטֵר מִדֵּי הוֹפִיעוּ בְּשָׁמַי הַכִּיכֵר הַשְּׁתַתֵּק רִמְקוֹל מְכוֹנִית הַמִּשְׁטֶרֶה שֶׁשִּׁידֵר הוֹרָאוֹת עַל הַלִּיכָה נְכוֹנָה וְנִהְיָגָה זֹהִירָה לְנֹאסְפִים. אֲלִפִי הָרֵאשִׁים הַתְּרוֹמְמוֹ לְעִקְבוֹ אַחֲרֵי הַיִּיצוֹר הִי מוֹרֵה הַיִּלְדִים דִּלְקוּ אַחֲרֵי הַכְּרוֹזִים הַנִּישָׁאִים בִּי רוֹחַ, צִלְמִים וּמְסִרִיטִים טִרְחוּ לְהַנְצִיחַ אֶת הַמֵּאוֹר. רַע. יוֹם זֶה הָיָה יוֹמָם שֶׁל שׁוֹטְרֵי הַתְּנוּעָה. הֵם עִמְדוּ בְּכָל פִּיגוּה, הִטִּיפוּ מוֹסֵר, הִזְהִירוּ, הִסְבִּירוּ. אֲפִילוֹ הַצַּגַּת הַהַלִּיקוֹפְטֵר הִיָּתָה חֶלֶק מִסְעוּלָתָם. בִּי עוֹד יוֹמִים יִחְדְּלוּ לְהוֹדִיר, יִפְעִלוּ בְּרִצְיוֹנוֹת נֶגֶד אֵלֶּה שֶׁלֹּא לְמִדּוֹ מִשְׁהוֹ מְכָל הַשִּׁיעוֹר הוֹה.

(המשך מעמוד 6)

„ותכלו לישון במנוחה לא נהרוס דירה שאנשים גרים בה... ואמנם שנה נוספת לא הופרעו שתי הנשים שהחלו מתאוששות מחורבותיהן, למלא את חלל החדר ברהיטים. תמר עבדה במשרד האפוסטרופוס על רכוש הנפקדים ביפו, השתכרה 48 לירות לחודש, אלה נוספו 70 לירות חודשיות, שכרה של אמה, אילנה מעבודתה כמסז'יסטית, והחיים זרמו בקצב חילוני. עד אשר בבוקר אחד נאה נתגלה לשכנים בעל הבית שחזר עם משפחתו מצרפת.

כשבועיים לאחר מכן, עלה על הבית ברחוב מאה-שערים שחר שהיה הרעשני ביותר בתולי-דויתו. עם הורחבה, ב-6.30 בבוקר, התערב ררה תמר כמתוך חלום בלהות (אילנה היתה כבר בדרכה לעבודתה) לקול צעקות נסו: „קומי, אנחנו הורסים!“ היא פקחה את עיני, גיה, קבוצת ביצוע הריסות של עיריית תל-יביב, מצוידת ב-„כלי משחית“, עמדה מולה, נכונה להתחיל בהריסה. תמר, ביקשה שהות כדי להספיק להוציא את המטלטלים אל הגג. היא נתקלה בסירוב. להתנגדותה תפסו וזרקו אותה לאחת הפינות בדחיפה, הרסו עליה חלק של אחד הקירות. תוך דקות ספורות היתה לגג צורת חורבה ערבית שפגעה בפני מרגמות של ששה אינטוש. החדר היה מוגן על הרצפה.

לעת ערב חזרה אילנה הביתה. אמרה תמר: „שלום אמה, אם לא ירד גשם נישן לאור הכוכבים, מה דעתך?“ אמה צנחה לבין ה-חורבות, ביקשה כוס מים. אמר ד"ר ליטבק, תפוח עין שמאלית, כח"לה, מתגברתיים עם שכנים, בעל שש שנות ותק פריזיות: „צריך לחסל את ההפקרות.“

תודת האומה

„מה עשיתם אשר שנה?“

„לנו לא תתנו להיכנס? לנו? שאנו הגנו בדמנו על המקום הזה?“ הפגנת נכי מלחמת-העצמאות, חיילים משוחררים, אלמנות וא-בות שכולים דורשי שיכון, נלחצה אל שערי הכרזת המלחמה של חצר המוסדות בירושל-לים. תייל דוקוני מעל בעד כמה בחורים חמימוג לכבוש את החצר בדרך קפיצת השער. מסביב, על גגות הקרן-הקיימת, ה-סוכנות וקרן-היסוד התאסף קהל פקידים סק-רניים, עובדי הלשכות, ששים מלחמה חנים ולהפסקה בעבודה. בפנים חצרו, נבון במק-צת, עמד מנהל המשק של הקרן-הקיימת, צונג, בעל עבר של קצין במצור ירושלים, הרגיש בגיחוך המצב, לא מצא תשובה לק-ריאות „משתמש, פקי בכנות דמינו?“ ש-הגיעו אליו מבעד לדלת הפלדה האפורה.

לאחר שלושים דקות, אחר הבטחה נוספת של ועד המפגינים על קיום שקט, נפתחו ה-שערים, צעדו כמאתיים איש אל הכניסה ה-ראשית של הקרן-הקיימת, נושאים אתם סיס-מות וארשת פנים רצינית. במשרדי הקרן-הקיימת, מול שולחן הכתיבה של א. ברכיהו, ישבה משלחת המפגינים, סירבה לשתות

לת הקרקע והקרן-הקיימת שצריכה לקנותו עבור המשתכנים. הפעם החליט המדור ה-מתגלגל לשים קץ למשחק: דרישת המפגי-נים היתה קיום ישיבה משותפת של שני הגורמים. הבטיח עצמון מרשות הפיתוח: תצביע הקרן-הקיימת על חלקת הקרקע המת-אימה לכם ותקבלוה תוך 48 שעות. טען ברכיהו מהקרן-הקיימת: אין אנו יכולים ל-החליט על קניית קרקע בלי לברר היטב את שאלת הבעלות, מה מחיר הקרקע, מה בד-בר בטחון. עניינים אלה נוספו על זאת תכנון השטח, צריכים לקחת זמן רב. שאל בתימ-הון ועד הנכים והמשתחררים: ומה עשיתם משך כל השנה שחלפה?

בתי סוהר

התור לכלא

„739 אסירים יושבים עתה בבתי הסוהר“, אמר רם סולומון, המנהל השחרור והצער (34) של משרד המשטרה, בטון כמעט מיואש, לחבריו בעבודה שהתכנסו בניין הרמני בן שתי הקומות בקרייה כדי לטכס עצה מה ל-עשות באסירים. אולם עוד לפני שהאספה הספיקה לברר את העניין נכנס אחד מעובדי המשרד ומסר הודעה אחרונה: מספר האס-ירים הגיע בינתיים ל-806.

עתוני הארץ החלו מתלוצצים על חשבון המצב המזוה, שהכריח את שר המשטרה (לפני צאתו לקונגרס הספרדי) לשחרר כמה שירות אסירים לפני תום תקופת עונשם. כתב ג'רוסלס פוסט: יש להנהיג תור. על המשט-רה להודיע מדי פעם לפושעים מתי מותר להם לבצע פשע. מאחר שנתפנה מקום עבור רם מאחורי החומות. התלוצץ המודיע האג-דתי: יש להנהיג שיטה של קיצוב, לחלק תלושים, לתת זכות לכל אורח במדינה לבלות רק ימים ספורים בלבד בבית-הסוהר.

אולם בבית-הסוהר עצמו לא היה המצב מבדח. אסירים שכבו במסדרונות, במרפאה, במטבח (ולפי שמועה: גם בציון). סוהר, שטיפס עבר על הגופות ששכבו במסדרון, נאנח: „מה נעשה כשיחזילו 900 הפקחים של דב יוסף בעבודתם?“

מכיון שבניין בית-הסוהר החדש ברמלה מתקדם בעצלתיים, בגלל הקשיים בהשגת חומרי בנין, אין כל סיכוי שהמצב ישתפר בזמן הקרוב. הפתרון היחיד הסתמן בשמור עה שהופצה על ידי הימאים השותפים, ש-טענו שכאלו שוחררו אסירים והועלו על ה-אניות שנשלחו לחו"ל.

שריפות

הנגריה לא היתה מבוטחת

שני צופרי אועקה צפרו בחשכת הלילה משני כיוונים. המכונית היחידה של מכבי האש, תחנת רחוב מואה, היתה בדרכה ל-רחוב 145 ביפו. אותה שעה, 12:45, לאחר חצות, לחץ נהג המכונית השניה שיצאה מ-התחנה המרכזית של מכבי-אש ברחוב ח' על דושת הדלק במטרה להגיע לאותו המ-

הפגנת הנכים בירושלים

„המקום הזה...“

קום במהירות המקסימלית. כשהגיעו הכב-אים היתה נגריה הצעצועים של שמואלי את בנוטוב אחווה להבות שהפיצו אור אדום על הכביבה היפואית כולה. גברים, נשים ויל-דים בכותנות לילה, התקלו סביב בהתרי-גשות שהלכה וגברה עם התלקחות האש. לאחר שמשפחות שמואלי ובנוטוב, עלו ל-ארץ מבולגריה, הצליחו להשיג צריף מגו-רים מהאפוסטרופוס על הרכוש הנוטוש, חברו יחד לשותפות עסקי צעצועי ילדים שלא

נפגעה על-ידי משטר הצנע מסיבות פשוטות: ילדים צורכים צעצועים, הורים קונים אותם ללא צורך בנקודות וכמות חומרי הגלם ה-דרושה לייצור זעומה למדי. השותפות שמר-אלי את בנוטוב הצליחה להשיג מנסרה ב-תשלומים, החלה מפרנסת את משפחותיהם ששוכנו בצדו השני של הצריף.

אותו לילה נתעוררו המשפחות לקול אוושת אש מתלקחת בעץ. עד אשר הצליחו להתקשר טלפונית עם מבכבי-אש, היתה כבר הנגריה אחווה להבות, לרבות הצעצועים, המנסרה, חומרי הגלם.

לאחר שנמתחו צינורות המים שפרצו ב-זרם עז וישטפו את האש, עמלו הכבאים שעה ארוכה להחזיר את חושך הלילה ליושנו.

ואחיותיו, בעלי הבית בככר דיונוג' 14, תביעה משפטית נגדו, צו מגיעה לכניסתו לאולם גג הבית סין גן, שיסד כתיאטרון קסם, לחדר החירות המשמש לו מקום מגו-רים עם אשתו וילדו בן השנתיים.

עודד אבישר ששכר בשם הציונים הכלליים את אולם התיאטרון לצורך אספת בחירות, הובא כעד לבית המשפט. הוא ניסה להוכיח לשופט ד"ר זאב צלטנר, בית-המשפט המחוזי בתל-אביב, שיוכי עושה במקום כבשלו.

„למעשה, אומר יוקי“, היתה כוונתי להז-כיר לקהל שהאולם, שהקמתו עלתה לי בד-מים מרובים (אחר מלחמה עקשנית של שלוש שנים השיג באוגוסט 1951 רשיון מעיריית תל-אביב, העולם הזה 720) עודנו קיים ופי-

יעקב (יוקי) ברימנחם ורפאל מהדל

...עלה בדמ רב.

תוח. „הציונים-הכלליים“, הוא טוען, „לא שילמו לי כל רוחים תמורת ההשכרה, פרט להוצאות בסך 20 לירות.“

מסקנת השופט המחוזי היתה, שיוקי נהג בהפקרות, בעיקר לאחר שהעיר לנציגי-הציונים הכלליים, שלא אמרת את כל האמת לפני השופט. כתוצאה מן ההערה נאשם יוקי באיום ונשלח למאסר, אשר בעזרת עורך-דינו הצליח להשתחרר ממנו בערבות, לאחר שלושה ימים בבית הכלא.

פשעים

הרביעית נעלמה

בשבת האחרונה, בשעות הבוקר, נראו אר-בע צעירות שצורתן החיצונית עוררה פיק-פוקים בעוברים ושבים, משוטטות במרחב „השטח הגדול“ ביפה, המכונה ציקנו, שידלו בעברית רצועה צעירים להצטרף אליהן ל-כיוון המנזר הצרפתי, מרחק צעדים מעטים משפת-הים.

כעבור שעה-קלה נוצר תור ליד שרידי חורבה ערבית. כעשרה צעירים חיכו בחוק, בפתח אחד החדרים. ארבע צעירות החלו בקבלת העומדים בתור.

בשעה אחת-עשרה וחצי הגיעה למקום גיידת משטרה שיצאה מנפת-הדרום ביפו ו-עליה חמשה שוטרים. הם זינקו מן המכו-נית, תפסו את אחת הצעירות בקלקלתה, רדפו אחר היתר, השיגו עוד שתיים מהן. הרביעית נעלמה בין הלוקחות שברחו ל-כיוון גבעת החוף.

במשטרה הודו הנערות, שלושן צעירות כבנות עשרים: „אנחנו עוסקות במקצוע זמן רב“, נעצרו עד לברור משפטן. האש-מות: שידול לונות, החזקת בית-בושת.

הארץ

יצח אקדימי

ד"ר לאודרמילק יצח בטכניון העברי (דבר).

יעקב בלצר, גבעתיים

זו שלנו גם כן?

טלאל נגד סיפוח ארץ ישראל לעבר הירדן (חירות).

אליהו חסון, רחובות

מבצע עזרא ונחמיה

אם למנות את הישגיו החשובים ביותר של מחוז חיפה בשטח זה, הרי המניין לא יהיה גדול. נסללו סך הכל שלושה כבישים עי-רקיים (מערב).

א. ג. עכו

כבקשתך!

כלות שמלות חופה וצעפי שמלות נשף להשאלה לפי הזמנה (הארץ).

אהרון הורוביץ, ת"א

עשן שחור, סמך ומחניק, פרץ ועלה מה-נגריה השרופה. לבושי מסכות-עשן מיוח-דות, בלויית שני השותפים, חדרו הכבאים לבני שרידי הנגריה החרוכים, שהפכו אפר. השותפים שמואל ושאלתיאל בני טוב ספקו את יריהם: „זנק של אלף ומא-תיים לירות, לפחות, ברובן לא שלנו.“

הגברת בנוטוב פכרה את אצבעותיה: „ה-נגריה לא היתה מבוטחת!“

השוק השחור

אי"ה שתי הפרות?

„שתי פרות, המפוטמות שבשש הפרות שלי, נגנבו הלילה ממשקי“, אמר יעקב טשן, ארמני בגיל העמידה שהתגורר, טיפח לעצמו משק בן עשרות דונגלים באבו-כביר, יפו. הוא התייצב לפני השוטרי החוקר במשטרת יפו.

כשיצאה המשטרה למקום המעשה, רח' 379, שעליו עומד ביתו של המתלונן, ומשני עבריו משתרע משק מעורב, נתגלה לפניו נווה פורה: בנות, תפוחים, שויפים, פרטס פריזי וירקות משובחים, ארבע פרות ו-עגלה אחת.

משחררה המשטרה למחסן המשק, נתגלה לעיניה מראה שהשאר עליה רושם חזק יר-תר: על רצפת המחסן היו מונחים עשרים שקי סודה לתעשיית סבון, שמונה שקי בוט-נים טריים, וכמאתיים הביות זיתים — כול-מצרכים הנכללים בפיקוח.

יעקב טשן הציג לפני המשטרה את בעל-הסחורות, נסים לטין, שכך לרחוב, שהש-תמש במחסנו של טשן לצורך החסנת הס-חורות בלבד. השניים נעצרו. טשן על שער-רר את חשדי המשטרה שחשט בעצמו את ה-פרות ומכר את בשון בשוק השחור. לטין על עסקי שוק שחור.

משפט

הקוסם בכלא

חבורת העבריינים, ביניהם גנבים, כייסים ושאר אנשי העולם התחתון, קלטו, בשבוע שעבר, לתאם, שבבית-הכלא של משטרת עזמי ביפו, חבר חדש שחום-עור, משופם, בעל עינים שנחאיות מובהקות, עטורות גבות סיניות מורמות; יעקב בן-נחמם, הידוע לקהל חובבי הלהטוטנים, מאז שנת 1947, כיוקי הקוסם הסיני, שאינו אלא חבר עדת העדנים בישראל.

„הי, אולי תשלשל שפן מהאון השמאלית?“ פנה אל יוקי אחד משכניו לכלא.

יוקי היה במצב רוח מר למדי. לדבריו, נגרם לו עול: רפאל מהלל, בנו של הסופר מהלל העדני, הגיש, ביתו עם חמשת אחיו

המלחמה הקרה
סעיפים מוסתרים בצנע

באולמות אירם התפשט חיך נסתר כשעבד רה מיד ליד הקאריקטורה האחרונה של הצייר האנגלי (מוצא ניוזילנדי) דט' לו: דין אצ'סון רוכב על טאנק אמריקאי כבד, עליו רשומות המלים "התקפת השלום האמריקאית". בצד הדרך שוכב יוסף סטאלין, יורה פגיונה מלארצות, עליו מופיעות ה"מלים "התקפת השלום הסובייטית".

היה זה תאור מדוייק של מצב הדברים. שתי התקפות שלום, מוויינות מכף רגל ועד קדקד, מצוידות בתקציבי-המלחמה העצומים ביותר שהיו אי פעם בהיסטוריה העולמית, התנגשו. לאורחים ביצע היה נדמה כאילו שני הצדדים אמרו וורשים וורשים בדיוק אותו הדבר. אולם הצירים באולם שמו לב להבדל לים - סעיפים קטנטנים, מוסתרים בצנע, שמנעו מראש כל הסכם. הרוסים דרשו את פירוק הנשק האטומי (בו יד האמריקאים על העליונה) לפני נשק אחר. האמריקאים דרשו בדיוק את ההיפך. לוא היה צד אחד מסכים לורישות רעה, היה מאן הכוחות העולמי מתהפך על ראשו, ויירבו היה משתלט על העולם.

מכיון שהיה ברור לחלוטין שאין כל אפי שרות להפוך את שני השלומים לשלום אחד, הסתפקו הצירים בינתיים במעוני פאריס ה"מבורחים (על חשבון המדינות ששלחו או"תם) : יין שמפן וכר, כשהדגש על וכר.

האומות המאוחדות
בבקשה. לא לקלל!

איש השבוע היה אנגלי גבהקומה, הדור-לבוש משופם וגאה, אשר קולו המעודן רחף על הגלים הסוערים של או"ם. אמר רוברט אונטוני עידן, שרהחוז בן 45 של המ"ל לכה המאוחדות: אנא, רבותי, נחלל נא החל מן היום לקלל איש את רעהו.

כשהופיע אותו בריטי, לפני 15 שנה, באר"מונו של בניטו מוסוליני אמר עליו הדיקט"טור הקרן: "מימי לא ראיתי אידיוט לבוש בצורה כה אלגנטית." לפני מותו הספיק בניטו להיחלץ כי "אונטוני היפה" אינו אידיוט כלל, אף כי נשאר המדינאי האלגנטי ביותר בעולם.

הזן מורכב מפרומות. כשהקים יונס"טון צ'רצ'יל את ממשלתו החדשה, היה ברור מראש כי שרהחוז שלו יהיה עידן "ממלא מקומו ואישאמוני" עוד מימי המלחמה ה"אחרונה, יורשהעצר של המפלגה השמרנית. אולם חיש מהר נתגלה כי יש הבדל גדול בין סגנוןהפעולה של צ'רצ'יל, הנואם המלהיב, ועידן, המרצה העדין.

צ'רצ'יל, שראשו שקוע ברומונטיקה של העבר, רואה את המאבק על השלום באספק"לריה של פגישת מדינאים גבורים המסובים מסביב לשולחן וחורצים ביניהם - בעזרת בדיחות, מתמאות ואמרות "פקחות" - את גורל העמים והיבשת. עוד לפני שעלה ל"שלטון הבטיח שייפגש עם סטאלין: צעדו הראשון אחרי היבחרו היה להודיע כי יוסט לטרומן.

אנטוני עידן אינו מאמין בשיטות אלה. לדעתו רוב הדיפלומטים המקצועיים

ברצות-הברית ובריטניה) פגישת הגדולים היא דבר רע - מסביב לשולחן הוודקה וה"קאביאר שוכחים הגדולים שהם נושאים ונר"תנים על גורלם של מליונים, מתיחסים ל"בעיות בקלות-דעת פוחזות. בגלל אמונתו ה"נאיבית של רוזבלט ברצון-השלום של סטאלין הופקרה - לדעתם - כל אירופה המזרחית ואסיה המזרחית לידי סטאלין בפגישת יאל"טה.

מציע אנטוני עידן: אין טעם לדבר על גדולות. הן המדינאות מורכב מפרוטות, פרוטות. כדאי לטפל בכל בעייה קטנה, לנ"סות להגיע לכלל הסכם עליה. כל הסכם קטן מפחית במקצת את סכנת המלחמה, מגדיל במקצת את סיכויי השלום. ובמחשבת-לוא: מכיון שגם האמריקאים וגם הרוסים הם פראיאים חסרי-מסורת, בעוד שהאנגלים למודים משחק זה מזה דורות רבים, יגדל מסביב לשולחן הדיונים משקלה של בריטניה (ואנטוני עידן), כצד השלישי, החכם, המת"ווד ומשיג הפשרות.

כשלב ראשון קיבל עידן על עצמו לשפר את צורת-הדיבור של חבריו. לעומת סגנונו של ווינסקי, איש חומצת-הגפריית, ואצ"י"סון, איש הקיריה הצוננת, התבלט עידן כ"מורה בית-ספר השופע כולו דברי פיוס בל"שון אוקספורדית מעודנת. לדעת עידן: אם רק יחדלו הכל מלהשמין ולגדף איש את רעהו, ויתחשו זה אל זה כסייפים בתחרות ספורטיבית מהוגנת, כבר הושג הנצחון ה"ראשון.

ברית-המועצות
מהשמים. פרחי אביב

מאות אלפי מוסקבאים נהרו לטושינו (שדה התעופה הגדול של מוסקבה, בו נמצא הק"לוב המרכזי לתעופה של ברית-המועצות) לחזות במפגן חיל האוויר הרוסי אחר שהט"ייסים הסובייטיים עיזו לחילטו למסור לסטאלין ולעם הסובייטי דו"ח על השנה החולפת, תוך הצגת הישגיהם בטכניקה התעופתית וביכולת האישית.

שתי דקות לפני 12 הופיע על הבמה הח"גיגית בבגדי גנרליסימו תכולים עטורים פסי ארגמן ומוכתפי זהב, יוסף ויסריוביץ סטא"כאשר סטאלין הניף את ידו, בדיוק בשעה 12, שתק המפגן ורעש מנועים שהלך וק"רב בישר את התחלת המפגן. ב"12 ודקה אחת חלפו שלושה מטוסי דגל בטיסה נמוכה מעל השדה: שני מטוסי קרב שהניפו דגלים אדומים ליו מפצץ דו-מנועי נושא דגל אדום ענקי רקום דמות סטאלין זהובה. מיד הר"פיעו כמה עשרות מטוסים שנשאו כרזות ענק "קדימה למען הקומוניזם!"

לפתע נזקו מהקרקע שמונה טייסות (96 מטוסים) שטסו במבנה אחיד וצייירו בגופר"תיהם שתי מלים "סלאווה סטאלינו" (תהילה לסטאלין!).

אחר הפתיחה בא השלב השני שהקיף מפ"גני אומץ, זריזות ושליטה עצמית שבוצעו על ידי טייסים וטייסות בני חיל המלואים, שנהגו ב"25 מטוסי אימון. בדייקנות של מנ"גגון שערן בוצעו תרגילי אירובטיקה (אקרו"בטיקה אורית) מסובכים. אחר הופיעו, ב"יבבה חדה, מטוסי מ"ג (מסוג מטוסי הקרב הסילוניים הנלחמים בקוריאה) שזנקו, זה לק"כיום מייחסים אכרים רבים בצפון-מערב ארצות-הברית את צרותיהם לד"ר קריק: מפלי שלג שהונדסו על ידו להקים את הספקת המים בעמקים, חסמו משעולי הרים ולמ"רות שהוא טוען כי אינו אחראי לסערת הברד האחרונה הוא עומד תחם איום מתמיד של משפטי נדיקין עבור התבואות שהושמדו וה"עופות שנהרגו על ידי העננים.

ראת זה במהירות מסחררת ועל-קולית (מעל ל"1200 קילומטר לשעה) והציגו קרבות ראי"וזה. אחר הופיעו מטוסי יאק ולבוצ'קו שהד"גימו את יכולתם.

מלבד תמרונים המראה ונחיתה של מטוסי תצפית וסיור בלטה הופעתם ההמונית של הליקופטרים שעלו וירדו במאונך כשהם מפ"נים, לפתע, מקום לצניחת ארבעת אלפים צנ"תנים נושאי מצנחים צבעוניים, המזכירים מטר פרחי אביב מגובה שלושה קילומטר.

סטאלין, שישב ונהנה על במת הפיקוד, הנהנה במיוחד כשהוסברה לו זהות מפקד ה"שלב הסופי במפגן האווירי. שם המפקד: גנרל"לויטננט ואסילי יוסיפוביץ סטאלין, בנו ה"צעיר של המרשאל.

חנה וארתור רובינשטיין
השיטה: כאב באצבעות

הקפה של שדה התעופה, בצעדים שלא העידו על 62 שנותיו (בטעות ייחסו לו רוב עתוני ישראל 66 שנים).

"האצבעות כואבות!" "מתי תחזרה?" הפליטו לעומתו נציגי התזמורת שבאו להק"ביל את פניו. "מצויק", אמר, "נסע ישר ל"אולם". עוד באותו ערב שררה באולם אוהל שם. תל-אביב, אירת צפייה חגיגית ומתוחה מתמיד. הסדרה הראשונה מתוך שבע סדרות המינויים הפכה הפעם למאורע חברתי מפ"ר מתמיד, שעה שמבחר נשי תל-אביב הר"ציאו ממלכתותיהן את מיטב תלבושות ה"אופנה, לרבות פרוחת שועלי-כסף, שמלות ערב מפוארות בעלות זנבות משורכים ו"תכשיטי פאר, ותפשו נשענות על זרועות בעליהן, את מקומותיהן הקבועים באולם ו"חיכו בצפייה דרוכה לחלקה השני של התכ"נית: קונצרטו מס' 2 לפסנתר ותזמורת ל"ברהמס.

לאחר שהשתרר באולם שקט מוחלט צעד ארתור רובינשטיין, בין שורות חברי התז"מורת, אל הפסנתר, לקול תשואות רמות. אותו רגע הוביל מנחם אנדומו, מזכירה ה"כללי של התזמורת, את חנה רובינשטיין אל מקומה בשורה הראשונה של היצע בין צירי מדינות זרות, שהבולטים ביניהם היו מונט דיויס, שגריר ארצות-הברית וסיר נוקס הלם ציר בריטניה היוצא.

מחאות כפיים סוערות מלוחת "בראבואים" צעקניים, שחרגו קצת משיגרתו של קהל קונצרט הבכורה, הדריכו את הדממה המ"מושכת שלא הופרעה משך 50 רגעי הקונ"צרטו. לאחר כתיסר יציאות וכניסות, הש"תחיות לקהל השואג, התפזרו חברי התז"מורת על הבמה, הוברר ש"הוא לא רוצה לנגן יותר", כי משך 21 ימי שהותו באר"ק יופיע רובינשטיין ב"19 קונצרטים, לפי חי"שוב של קונצרט ליום.

למחרת, באותו אולם, עם סיום תכנית ארוכת של רסיטל, היה רובינשטיין נדיב לב יותר. אם כי לרגע חשבו הכל, שיקום מעל הפסנתר בזעם, שעה שצלם, שישב ממול, ב"שורה הראשונה, לחץ בטעות על מצלמת הפלאש, ישר אל פניו באמצע הנגינה, נתברר במהרה כי היה מ"זי שקוע בנגינתו מכדי שיופרע על ידי סילון אור. הוא נענה לדרי"שתו הרעשנית של הקהל הרב, שנהחך ב"כוח אל קצוי הבמה.

לבסוף פנה אל הקהל, כשהוא מושיט אצ"בעותיו, היעה ניגרת ממנו, ורידי מצחו נפר"חי התאמצות: "אני לא יכול יותר, האצ"בעות כואבות!" התפזר הקהל. אמר רובינ"שטיין: "שיטה מצויינת. צריך להשתמש בה לעתים קרובות."

ארצות-הברית
גם האחרים הבינו עניין

היה זה הטבע ולא ד"ר אירוויג קריק מחברת פיתוח מקורות המים שהמטיר גש"מים ככדים על צפון-מערב ארצות-הברית הח"רב בראשית החודש והקל בכך על המחסור בכוח חשמל מופק מים שעייכב את איסוף היבולים. אולם ד"ר קריק שהפקת הגשם שלו עדיין מתקבלת בחשד רב על ידי מחלקת תצפית מזג האוויר, זכה להכרה רשמית בוכ"תו ממנהלת החשמל באותו איזור בחווה עבודה עבור 20 אלף לירות. אולם חברת מקורות המים נתבקשה לדחות את פעולתה עד שיהיה אפשר לשפוט על יעילות התערבות הטבע לטובת האכרים המאספים את יבוליהם. איכרי החיטה באותו איזור העסיקו השנה את החברה לספק לחות ליבוליהם בראשית הקיץ. הצלחתה הכעיסה מגדלי פירות ש"דוברבניהם נפגעו עליידי חמשת ס"מ הגשם שאנשי הד"ר קריק הגישו לפי הזמנת איכרי החיטה. אנשיו זרעו את העננים בגבישי יודית היספף כדי להמטיר את מימיהם. אולם הורעה מופרות עלולה לעצור את ירידת הגשמים. לפי השמועה הקימו מגדלי הדוברבנים חברה יריבה, זריחת שמש בלתי מוגבלת, שתעקוב אחר אנשי ד"ר קריק ותחבל בפעולותיהם על ידי הזרעת יתר של העננים.

כיום מייחסים אכרים רבים בצפון-מערב ארצות-הברית את צרותיהם לד"ר קריק: מפלי שלג שהונדסו על ידו להקים את הספקת המים בעמקים, חסמו משעולי הרים ולמ"רות שהוא טוען כי אינו אחראי לסערת הברד האחרונה הוא עומד תחם איום מתמיד של משפטי נדיקין עבור התבואות שהושמדו וה"עופות שנהרגו על ידי העננים.

הקיץ הואשם, בקונגרס האמריקאי, באח"ריות לשטפונות במרכז ארצות-הברית. ה"אשמה שאינה דמיונית כל כך בהתחשב בקנה המידה העצום של מבצעיו. לפני שנה הצטיין כל כך בסילוק הבצורת בדרום-מערב ארצות הברית שהשנה זכה בארבעים חוזים לזריעת העננים בשטח שגודלו מיליארד ושליש המיל"יארד דונמים (פי 65 משטחי ישראל) בעזרת 120 עובדים מוטסים.

כשהוכח סופית כי מידת המשקעים באיזור רים בהם הורעו העננים גדולה מאשר באלה בהם לא הורעו העננים שוב לא היה ד"ר קריק בעל חברת עשיית הגשמים היחיד במ"דינה, אמריקאים מביני עניין פתחו חברות דומות.

מקומות עמידה על מדרגות מיוחדות. למרות שעירית תל-אביב טרם אישרה הקצבת מים להשקאת הדשא המטופח (שהצמח חתו עלתה 3000 לירות) נתפנה הפועל לשיפורים אחרים, כקביעת שמונה כניסות, 13 יציאות ועשר קופות שתמנענה את הצפיפות. בהוספת ה-11 ה-12 נגד מלמא יופיע הפועל תל-אביב ובשני המשחקים האחרים יופיעו מכבי תל-אביב ובבחרת מעורבת של מכבי והפועל תל-אביב.

הכדור התפוצץ: נדקה ה-66

לבסוף החלו קבוצות הכדורגל של הליגה השלישית לשחק על גביע התאחדות הכדור-גל הישראלית שמשחקיו טרם נסתיימו מאז 1949. בין 14 הקבוצות שתחרו בסיבוב ה-1 ראשון בלט שלל השערים שאסף הפועל בית-ליד בנצחו את הקבוצה הארמנית הוותיקה מן מחיפה 7:1.

לולא התפוצץ, לשמחת המארחים החיפאים, הכדור נדקה ה-66 של המשחק, ייתכן והיה מאזן השערים גבוה יותר.

קבוצת ליגה ג' אחרת שהרחיקה נדוד, ביתר יפו לבאר-שבע, לא הצליחה לאסוף שערים, הפסידה בכבוד (1:0) למארחים, אנשי הפועל.

המצורפים הבקיעו שערים

בעוד שבישראל נערכו משחקים בינלאומיים עם השבדים לא טמנו שחקני הפועל חיפה, שיצאו למסע נופש ומשחקים לקפריסין, סין, את רגליהם בצלחת: כל שלושת משחקיהם הראשונים נסתיימו בנצחונות.

לפני 7000 צופים ניצחו בלרנקה (2:4) את אפא ולפני עשרת אלפים צופים (כבלרנקה כל תושב שני בעיר) ניצחו את איאל 3:1.

המשחק השלישי, נגד הקבוצה החוקה ב' יותר באי, אפואל, שנערך בבירה ניקוסיה היה מפתיע ביותר: אפואל שניצחה לפני שנים מספר את הפועל תל-אביב 3:0 נוצחה באותו שיעור על ידי האורחים החיפאים. למרות שהקבוצה היא חיפאית הרי רובם של עשרה השערים שהובקעו הם מעשי ברגליהם של נינובורג הרחובותי ואורבוך ה' יפואי שצורפו לקבוצה החיפאית והאחרים לשבעה שערים מתוך העשרה.

שחיה

הקוניאק השפיע לרעה

מאחר שאלופות הצבא, בזה השיג עודד פז, חיפאי בן 19 המשרת בחיל-הים מקום שני בשחיית חזה ושלישי בשחיית גב, לא איבד שרה לו להפגין את כל יכולתו הטמונה ב' עיקר בשחיות למרחקים ארוכים, החל חור לב בזמן האחרון על שחיה מיוחדת במינה, צליחת המפרץ חיפה-עכו.

אם כי שבוע אחד בלבד לפני הצליחה נאלץ עודד לבלות בבית סוהר צבאי בגלל נהיגה במכונית צבאית ללא רשות, לא בוסת לה הצליחה וביום השבת בבוקר עלה על סירת מנוע של חיל-הים יחד עם חבריו ה' שחינים חגי אגס-לבן, דן קפליבצקי ונחום כוך כשהם מלווים על ידי כתבו המיוחד של העולם הזה, רפאל חייט וצלמו המיוחד, אוסי קר סאוכר.

לאחר שעודד נמרח כהלך בחולין הווד הר אוזרה אחרונה על ידי דן קפליבצקי: "אם אין לך כוח אל תקפץ! אבל אם אתה נכנס למים אל תצא לפני עכו!" (הרחוקה 12½ ק"מ) הכריז עודד: "בחיי שאגמור!" וזנק למים.

במגו אויר מצויין התקדם משך השעתיים הראשונות בשחיות חתירה וגב לסירוגין ב' עוד שעל סיפון הסירה שכבו השחינים ה' חברים שהתאוננו על גורלם המר המונע מ' הם סיורים בארצות חוץ, כי מקצועם ה' טוב אינו משמש ליצוא ככדורגל, למשל. "זמן לא רע" בשעה 10 ביקש עודד לשתות, לגם מבקבוק הקוניאק שהוגש לו, ניסה להטיל את הבקבוק לסירה, לא הצליח והמשיך לשתות, בהצטערו על עשרת הגרור' שים שאיבד עלידי נפילת הבקבוק למים. כעבור שעה החל המאמץ הקשה גותן בו את אותותיו ונראה שהקוניאק השפיע לרעה והתקדמותו של עודד הואטה. בשעת הצה' ירם כבר נראה בתי עכו בכיורו אך עודד היה צריך להשקיע את שארית כוחותיו כדי לעבור את מאות המטרים האחרונים. ב' 12:34 (ארבעה שעות ו-34 דקות אחר יציאתו מן המים) הגיע עודד לקו המטרה שבעכו והועלה לסירה על ידי חבריו.

"זמן לא רע!" הספיק עודד לקבוע. לפני שגודם על הסירה הוסיף: "השנה שתה אתה. בשנה הבאה ישתו ידאי חמישים!"

כדורגל

8 כניסות, 13 יציאות

הרקדנים היוגוסלבים, אנשי הדיפלומטיה וקהל האורחים הרגילים שמנה 12 אלף איש התאספו באיצטד המכביה התל-אביבי על מנת לחזות במשחקם השני של כדורגלני דירוגדן. למרות שנמתח כמה פעמים ועצר את נשימתו, לא היה הקהל מבוסס מהתוצאה (0:1) לזכות השבדים.

נבחרת מכבי ישראל, שהורכבה אשחקני תל-אביב שהסתייעו בפתח-תקואים יכלה לג' בור על השבדים, אך המחלה הישראלית של חוסר בעיטה מסיימת הלוכדת את השער השתוללה בכל כוחה. הקהל צעק ועודד, אך לא הועיל. השבדים זכו בנצחון שני למרות החטאות והתקפות הדדיות.

משחק הפרידה של השבדים אסף קהל שמ' גה כמה אלפים שהחליט שנבחרת ביתר חי' בת לצאת בנצחון. ברגעים הראשונים הש' תעממו הצופים, אך הליקופטר זעיר, שסייסו רצה לראות את המשחק מגבוה, חג מסביב למגרש והגיעים את הזמן. משחק הסיום של השבדים הוכיח, כי עלולים הם להפסיד לקבר' צות ישראליות. שחקני ביתר, שנפרדו מה' אורחים ללא הכרעה (1:1) אך השאירו סימני חבלות, עשו את כל מה שביכולתם כדי לנצח, אולם השבדים החליטו שהם יודעים לנצל גם את מבנה גופם החסון.

מכת ההסתננות חופדה. טרם הס' פיקו חובבי הכדורגל לנוח מביקור דירוגדן. כבר נתבשרו על ביקורה של קבוצה שבדית מצטיינת אחרת, מלמא, שהקדימה ועוררה התלהבות רבה במשחקיה בתורכיה.

השבדים ניצחו שתי קבוצות תורכיות, אך הפסידו לפני-בחיפה בקבוצות תורכיות, אך שתורכיה שילמה סכומים דמינוניים להבאת הקבוצה ארצה והכריחה את קהל החוב' בים לשלם סכומים גבוהים תמורת כרטיסי הכניסה תופיע מלמא. הקבוצה השניה בליגה השבדית הראשונה ובעלת הגביע, באיצטד היפואי בו השקיע הפועל תל-אביב סכומי כסף ניכרים.

מכת ההסתננות חוסלה על-ידי הגבתה ה' חומה המקיפה את האיצטד, המונעת בכך את כניסתם של צופים שאינם רוצים לשלם את מחיר הכרטיס. ל-3200 מקומות הישיבה ו-3700 מקומות ישיבה מסוימים ו-5000

קורסים חדשים לראגלי ת

בבית הספר לשפות "קדימה" רחוב בן-יהודה 74 ת"א נפתחים ב-2 לדצמבר:

(1) למתחילים מ'8-9 בבוקר (5 × שבוע)

(2) למתחילים מ'12-1 בבצהרים (5 × שבוע)

(3) למתחילים מ'4-5 אחה"צ (3 × שבוע)

קורסים מיוחדים לתלמידי בתי ספר עממיים

(1) לכתות ה', ו' — 3.30—4.30 (3 פעמים בשבוע); (2) לכתות ז'-מ'3—4 אחה"צ (3 פעמים בשבוע); (3) לכתות ח'-מ'3—4 אחה"צ (2 פעמים בשבוע).

פרטים והרשמה: כל"ום מ'9-12 בבצהרים ומ'4-8 בערב.

תיא
המכיל ריכוז גבוה של "כולסטרין" מחזק את שרשי השער. תיא לריזין — מי השערות על יסוד מדעי.
תוצרת תיא

טיפול להסרת השתמונת
הורידו את משקלכם המיותר ותשפרו את בריאותכם על-ידי אלקטרו-מסז' בשיטה החדשה ביותר

הרחקת שערות מהפנים וכמיוחד גם מהרגלים

מכון דרמה
רח' גורג' אליוס 12, תל-אביב

הפאל הלפרני
מור ישראל המקצועי
מחמת צמצום המלאי, יוספקו המשקלות לפי הור' ההזמנה.

לפי הכניית מפורטת, ר"60 המונות והרגילים מאת

העתה באפשרותך להשתמש בכיתר, בשלושה חדשים יעשה גופך אויב לחסון

המכשירים החדישים ביותר

גודר תלוש זה ושלחו אלינו

מלא את התלוש גודר אותו ושלחתי לתעודתו ותקבל חוברת הסבר בשני צבעים המונות חנם אין כסף.

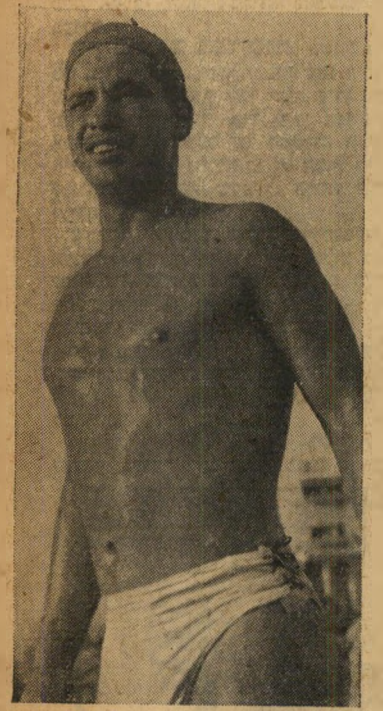
לכבוד מר **רפאל הלפרני**, בן-יהודה 128, תל-אביב.

אבקש לשלוח לי פרטים על הכניית האמונים במשקלות שמשוין.

שם גיל מקצוע

כתובת שם העתון

דרוש שליח
עם או בלי אופניים לפנות:
"רפוס ישראל" בע"מ, ת"א
עליד גשר ריזינג. — טל. 67204

שחיין עודד פז
אל תצא לפני עכו!

טבלת הליגה הראשונה לכדורגל

קבוצות	משחקים	יחס שערים	נקודות
הפועל פ"ת	4	1:15	8
הפועל ת"א	4	2:10	7
מכבי ת"א	5	5:21	7
בית"ר ת"א	5	5:13	7
הפועל חיפה	4	3:8	5
מכבי פ"ת	2	2:10	4

צינוק וגרפיה

י. רינדזונסקי

רחוב הקישון, 6. תל-אביב

★

גלופות קו

גלופות רשת

תיקון טעות כתשבץ המצויר (ראה עמוד 16).
בציור מ'פ' 22 חנה טעות. המספר צריך להיות 23.

סרטים

"עלי אדמה"

מאז הנה מר ג'ורדן בא, אחת הקומדיות השמימיות הנחמדות ביותר שיצאו מהוליווד...

ססיל אוברי (השושנה השחורה) פרוצק ילדותי

(שחבר גם את מר ג'ורדן), שני מלאכים בעיני חוש של הומור לעני אדמה. חבל רק שאין זה חוש של הומור משוכח ביותר...

הבת שטרס נולדה מאיצה בידיה המלאך צ'ארלס שיאיק בלבד ואמא שלה להאיז את הענייני. צ'ארלס נעטר לבקשתה, יורד ארצה במות איש טקסאס גארי קופר...

שחקן ותיק (74) כאדמונד גוון למיתולוגיה ההוליוודית. הוא שחקן יותר פעמים מכל שחקן קולנוע אחר את האב נואל היורד מדי חג מולד בארובה ומביא מתנות לילדים...

לתקופת שרות בצבא הבריטי במלחמת העולם הראשונה בה עלה מדרגת טוראי לדרגת גת קפטן. הופעתו הראשונה בהוליווד היתה ב-1935.

"קפטן בויקוט"

ההיסטוריה הסוערת של אירלנד עשויה לשמש רקע מצויץ לסרטים טובים, כשם ש"מרכיב קפטן בויקוט" קפטן צ'ארלס קא" גינגהאם בויקוט (1832-1897) היה סוכנו האנגלי של לורד בעל אחוזות נרחבות ב" מחוז מאיו במערבה של אירלנד...

זהו סרט על "גבורים", כאלה שמעוררים תשואות סוערות בבית-העם של הימים הטובים הם. אין כאן עלילה אחידה, אלא שורה של מאורעות שהקשר ביניהם רופף ביותר.

זהו, אפוא, סרט אירי, אנטי-אנגלי כמ"עט. אכן, המבטרים נסו לרחוץ את ידיהם בצבא הבריטי בסרט ואפילו לכבס את לבוניהם המזוהמים של הקפטן על ידי הטלת האשם (במשפט בודד אחד) על סוכנו האירי, וולט קונל (מרבין גינס).

אולם זוהי אינה התכונה היחידה המציינת את סרט בויקוט. זהו סרט משוכח. לא גדול — והוא אינו מתימר כלל להיות סרט גדול — אבל מעניין, בעל שיח לא-המוני, רצוף הומור אנגלי דק. הדמויות, רובן מגור למות בידי שחקנים אירים (לאירים מוגיטין כשחקנים מעולים), מצוינות ביותר. זאת ביחס לכולם, אף התפקידים הראשיים וכלה בתפקידים הפעוטים ביותר, להוציא את קת' לין (איש המחותרת) ריאן שמשחקת, ביחס לגברים הרבים בסרט, נראה עצור יתר על המדה ומאובן. לאלה שכבר הזכירו יש ל" הוסיף את רוברט דונאט בתפקיד הקטן אבל החשוב של צ'ארלס פאונל, המנהיג האירי המתון, היוזם את הבויקוט ואת נואל פורסל, שחקן רב כשרון והבעה, בתפקיד מורה כפרי לאומי קיצוני. קפטן בויקוט הוא נצחון למפקדי, האיש האחראי על חלוקת והתאמת תפקידי המשנה ותפקידי הנוצצים: איש איש מחבר השחקנים הגדול נמצא במקומו הנכון; איש איש — דמות מגובשת, אמיתית.

"השושנה השחורה"

כפי הנראה לחברת פוקס-המאה ה-20 סכומי כסף ניכרים מוקפאים בבריטניה, כיון שלא היססה ליתול מן הבנק שלה שם למעלה ממיליון לירות שטרלינג להוציא אותם על סרט צבעוני עלוב ביותר (השולש באנגליה ובמרוקו) בשם השושנה השחורה. השושנה השחורה אינה שושנה ואינה כלל שחורה אלא בלונדית: ססיל אוברי מזוהת לה העינים וילדותית הפרפוח שמאנון הדביק לה אורה של חטא הנחטא מתוך תמימות. היא פעם מתרחשות הרפתקאותיה המינכהיוניות (ללא ההומור התוסס) של העלמה אוברי ב" אירסיה של המאה ה-13. בהופעתה הראשונה על הבד הירחי שפחה אצל שר הצבא המוגולי, באיאן הגדול (אורסון וולס). אבל באיאן, בסין, מגיעים מאנגליה — ברגל, כפי הנראה, אציל אנגלו-סקסי וואלטר איש גור" ני (טיירון פאואר) וטריסטראם הקשת (ג'ק הוקינס). לאחר זמן, גופל וואלטר מאוהב

לרגליה של השושנה השחורה, בעוד שטרטיס המסכן גופל מנופץ-גולגולת בתאוה מצע"רת. וואלטר אינו חוזר לאנגליה בידיים ריקות. הוא מביא אתו שיים מן התרבות ה" מורחית: אבק שריפה למלך אדוארד (מייקל רני) וספרים לכומר הפילוסוף רוג'ר בייקון (הגרי אוסקר). בתמורה, הוא מקבל מאת ה" מלך תואר אצילות. אבל המתנה החשובה ביותר באה בדואר חבילות, מסין הרחוקה, מביאין: העלמה אוברי, בחיזוק חושף-שניים. אין להכחיש שניכר שבממון שהוצא על כל מטר מן הסרט הססגוני הזה אפשר היה להפיק עם קצת כשרון וגאונות — רומא עיר פרוות או נגבי האופניים. איש לא יכחיש גם שהשושנה השחורה היא סרט גרוע ביותר ודוגמה אופיינית לבזבוז, חוסר טעם ומס"חירות הוליוודית.

האשמה רובצת בעיקר על כתיב המפיקים דאריל זאנוק ולואי לייטון והבמאי הנרי הא" תאווי; השחקנים פאואר, הלס והוקינס מתאמצים כמיטב יכולתם בתפקידים מגוח"כים.

"גבורי האוקינוס"

המאורעות מתרחשים עתה במהירות רבה: הצוללת ניצלת פעמיים מאבדון, אבל הקבר" ניט מאבד את חייו. בהודעות אחרת מציל גיפורד את חייו של הטייס קירי, אבל מרי אינה חוזרת אל איש חיל האוויר, מבכרת את ה"צ"י, שבה ונשאת לוויין.

למרות משחקו המצויין, כתמידי, של ג'ון וויין, אין הדמויות בסרט יותר מאשר בובות מעוקקות מסרטי מלחמה קודמים. הצילומים וביחוד צילומי הים הם טובים. אבל הסרט בכללו הוא סיפור עלילות רווי גבורה הול"י בודית ומתאים בעיקר לילדים.

הוא ישן באובף. הקמטים החרושים

שין) פורד. הידידות בין השניים פרחו ופורד הפציר בידיו הצעיר להופיע בפני המצלמה. התוצאה המידית היתה: קרוב ל-130 סרטים זולים של המערב הפרוע, שויין הכין בזה אחר זה במהירות מפתיעה. "הייתי כה עסוק אותם הימים" אומר וויין, "עד שישנתי מכש באוכפי".

היה זה ג'ון פורד עצמו שנתן לוויין תפקיד בסרט ממלגה ראשונה שזכה בפרס האוסקר כרכה. מאז מוכר וויין כאחד השחקנים רבי" ההבעה ביותר בהוליווד. "אינני שחקן גדול", מעיד וויין הצנוע והענוו על עצמו. אכן, הוא צודק: הוא מסוגל לבצע סוג מצופצם של תפקידים. אבל הוא מבצע אותם בעזרת תכונה השקולה לעתים, בקולנוע, כנגד כש" רון גדול: אישיות פוטוגנית.

פולין הזבל הפך ברכה

לפני המלחמה היתה תעשיית הסרטים בפר" לין ענפה למדי; הפיקה בעיקר קומדיות מוסיקאיות, דראמות ותובלות בסממני-ג'י" רוי מיניים ובפאטוריוטיות פילוסופיות. ב" דרך כלל: זבל. מאז 1945 עברה תעשיית הסרטים לידיים אחרות, אף-על-פי שמספר במאים ומפיקים נשארו על משמרתם. הימים עתה: ידי המדינה.

אף על פי שהמדינה נוטה, כמוכך, להת" ערב בתכנם של סרטים ובמבניהם האמנותי, צמחה לקולנוע הפולני ברכה מסוימת. שוב אין ההשקעה בעייה מסחרית; המדינה מ" כנה לעתים קרובות אף להפסיד בעסק.

דוגמה למצב זה של ענינים הוא הסרט עלומי שופין שהבמאי הפולני אלכסנדר (הרחוב על הגבול) פורד סיים זה עתה בעיר" הסרטים של פולניה, לודו.

הסרט הצריך לא פחות מ-2000 תלבושות, 15 אלף ניצבים, 135 שחקנים, פרט לתפ" אורה (קרן שני רחובות פריזאיים) שארכה 100 מטר, רחבה ובהה 15. ספרות מעין אלו היו גורמות צילפון מידי וממושך לכל מפיץ פולני טרום-מלחמתי. עתה הדבר הוא בריבצו הודות לעזרת הממשלה.

התמורה: הסרט מראה את שופין בן ה" עשרים משתתף בנסיון ההפיכה הורשיא בשנת 1830 (למעשה יצא שופין לסביב ב" לונדון, וינה ופאריס שנה לפני כן), וכעבור שנתיים בנסיון הפיכה עקר בפאריס. גם לזה אין כל אחיזה באמת.

כמוכך, מרגיע הבמאי פורד, תהיה בסרט גם מוסיקה.

אן קיליאן וסטוארט גרינגר ("קפטן בויקוט") חרם מוצלח

בקצרה

"במבואות החיים" סרט רווי רגשנות על אשה המקריבה את חייה למען גבר נשוי. מהרורה חדשה לסחטני-דמעות ישן (1936). שאול באויה, מרגש סאלבו. "פנדרה וההולנדי המעפוף" שעלנו משעמם של האגדה היונית והאגדה הגרמנית, שצולם על חוף ספרד על ידי במאי אמריקאי בהשתתפות כוכב אנגלי, גיימס מייסון. כמו כן: אוה גארדנר בשמלות גאות. "הבתתי חוקיים" מרתה טורן, הווארד דאף, ג'ורג' ברנט בעלילה שיגרתית אודות מבריחי מהגרים בלתי-חוקיים לאמריקה.

אכזבה. בהודו הבטיחו שיהיו לנו כאן תנאים אנושיים, אבל עכשיו רואים שמתייחסים אלינו כאל חיות. זו היתה טענה 50 עולים שהפיגנו ליד משרדי הסוכנות בתל אביב.

פרידה. סר נוקס הלט, ציר בריטניה היוצא, נפרד ממועדון רוטרי התל אביבי. נשיא המועדון מר צנלא מגיש לי דגלון למזכרת כשי פרידה מישראל.

האשמה. יוסף הוניגמן, בחידוש משפטו בו הואשם בפשעים נגד האנושות.

מכעד למסך החול הצעה מעניינת

בעוד צרותיה של אנגליה במצרים, אין ראוי וסודאן נמשכות הפעיל שר החוץ החדש שלה בפאריס את כל האמצעים העומדים לרשותו לשלול את ארצות ערב להצטרף לברית ההגנה המוצעת.

האמצעי החשוב ביותר היה ידיו אנגליה הוותיק, גנרל נורי באשא אל-סעיד, ראש ממשלת עיראק וראש משלחת ארצות ערב במושב ארם בפאריס. משך שבועיים ניהל שיחות אינסופיות עם שאר ראשי המשלחות הערביות, ניסה לשכנעם כי כדאי לארצות ערב להסכים להצעות המערב, בתנאים מסויימים.

תחילה גיבש אל-סעיד חוג של תומכי כים (הלבנון), סוריה ומאחורי הקלעים (הירדן) ואחר כך פנה לשר החוץ המצרי, מוחמד סלאח אל-דין. "אנו נתן מיד, כמובן, בדרישותיכם לעצמאות מוחלטת אך נשתדל גם למצוא פשרה עם תוכנית ההגנה" הוא הבטיח. אולם סירובו של המצרי היה מוחלט: בפני הערבים ברורה אחת — מצרים או אני גליה.

עד אשר לבסוף מצא הגנרל נורי את הרעיון הנכון: "אנחנו נצטרף לברית, נדרוש שתהיה במסגרת הליגה הערבית, נקבל נשק וצידוד חינם וכשהיה לנו צבא חזק עם נשק וצידוד יצאו האנגלים מרצונם הטוב".

סלאח אל-דין לא ענה, אולם הוא הבטיח להתקשר עם קהיר ולשאל לדעת חבריו. הצעת נורי אל-סעיד הכילה משהו מעניין.

סודאן

איזה שד משוכח?

לפני שבוע יצא אירון מיוחד משדה התעופה של קהיר בדרכו לחרטום בירת הסודאן. באירון ישב עוסמן אל-ראזק אחד מראשי עשיגה (איחוד) המפלגה הסודאנית התומכת בתוכנית המצרית ל-איחוד עמק הנילוס תחת כתר פארוק. במיוחדתו נשא המנהיג המכובד העתקים של כל החוקות העולם.

משא זה הפך לאחד המצרכים החשובים בים ביותר של החיים הפוליטיים בסודאן. עוד לפני שמצרים הכריזה על ביטול חוזה 1899 הקים המושל הבריטי של הסודאן ועדה מחוקקת בינמפלגתית שת-ציע תיקונים בתחוקה הסודאנית הקיימת. ואמנם עשתה ועדה זו עבודה רבה, חיברה נוסחה של תחוקה חדשה. אולם לפני סיום עבודתה בא המפנה הגדול: מצרים הודיעה כי הקונדומיניון חדל להיות וכי אין לממשלה הסודאנית כל סמכות חוקית. במצב זה פנו 19 מחברי הועדה, ללא הבדל של מפלגה, לעצרת אולם שתקבל על עצמה את השלטון בסודאן עד אשר ימצא פתרון סופי לבעייה.

אולם שאר חברי הועדה לא הסכימו. "אנו מאמינים כי מדיניותם של אלה החושבים להגיע לעצמאות על ידי סירוב לשתף פעולה עם הממשלה הנה מדיניות נכספת", הכריזו. עד אשר תושג עצמאות מעדיפים הם לשתף פעולה עם שד ידוע — המושל הבריטי — מאשר עם שד בלתי ידוע.

באירון זו של חיכוכים פנימיים ויכוחים סביב בעיית עתידה של סודאן, כאשר כל הצדדים מאוחדים בדעה כי אנגליה חייבת לעזוב את הארץ אך מפילגים על צורת העתיד, נפלה הכרזתו של אנגלי טוני עידן, שר החוץ של אנגליה, כפצצה. הוא הציע כי תוך שנה תגיע סודאן למעמד ריבונות מוחלטת.

היתה זו הפעם הראשונה שממשלת בריטניה באה בהצעה ממשית ביותר בדבר עתיד סודאן. עד עתה הסתפקו האנגלים בחזרה על דעתם כי הסודאנים הם היחידים אשר יכולים להכריע בדבר זה. אם ירצו איחוד עם מצרים — זה עניינם. אולם אין כוחות איחוד עליהם. ויכוח זה נטה לקבל צורה אקדמאית בלבד כי איש לא האמין כי האנגלים אמנם יצאו את הארץ.

אולם מאחר שהמצרים אילצו אותם לנקוט בפעולה החליטו האנגלים כי ה-מדיניות הטובה ביותר היא להפריד בין הסודאנים והמצרים. להשאיר את הסודאנים בתחום ההשפעה הבריטית גם אחר מתן העצמאות. בזאת סייעו להם

המצרים עצמם אשר הכרזתם על מלך פארוק כמלך מצרים והסודאן פגעה ב-רגשות סודאנים מתונים רבים. גם אנשי מפלגת על-אומה, מתנגדיהם החריפים של המצרים, הודו כי אילו ידעה מצרים לפנות לרגשותיהם הלאומיים של הסודאנים בדבר ביטול הקונדומיניון ומתן מעמד חדש למדינה (שהיה שווה למעמדה של מצרים) היו בלי ספק עוברים לצד המצרים.

הצעתו של עידן נתקבלה בחרטום ברגשות מעורבים. "זהו תכסיס פוליטי בלבד המכוון לנצל אי-אילו חילוקי דעות בינינו לבין שוכני צפון העמק!" אומרים אוהדי המצרים. לעומתם טוענים אלה הרוגלים בסיסמת "הסודאן לסודאנים": זוהי הצעה כנה הבאה לבטל מצב של שיעבוד לאומי ולא להחליפו בשעבוד אחר. אם האנגלים אינם ראוים לשלוט על הסודאן, הם טוענים, על כמה וכמה אין המצרים ראוים לכבדו זה.

איראן

לולאהאנגלים, הכל בסדר

משך שבועיים ניבאה העתונות הבריטית כי מוסאדק שוקע, כי קופות המדינה הריקות תנצחנה את לאומניותו העיקשת. לאחר שגם האמריקאים לא הצליחו להניחו מעמדו בעת ביקורו בארצות-הברית הצטרפה אף העתונות האמריקאית לפומון: מוסאדק הוא איש גמור מבחינה פוליטית, נכשל כשלון מחפיר, לא הצליח להשיג כסף מארצות-הברית. גם ביקורו במצרים אינו אלא טכסיס שהיה כי הוא ירא את רגע שובו לטהרן וידידו ריקות.

אולם נראה כי המגלים אינו קורא עתונים אנגליים או אמריקאים ואם הוא קורא אותם — איז הוא מתחשב בנבון אותיהם. בשוב מוסאדק לטהרן נתקבל בהתלהבות הרגילה ובהופיעו בפני המגלים זכה להצבעת אימוז מכרעת. גימאל אימאמי, מנהיג אופוזיציוני שהעז להביע דעה כי מדיניות מוסאדק הכניסה את איראן לסכר שאין לו מוצא נאלץ לבקש את הגנת המשטרה מחמת ועם חבריו במגלים ואוהדי מוסאדק מחוצה לו.

בנאום בכיניי הזכיר מוסאדק כי יש לאיראן עוד כסף וכי רחוקה היא עדיין מפשיטת רגל. "אמריקה האדירה הבטיחה לעזור לנו והיא תקיים את הבטחתה", הכריז וסקר את המקורות הספיים העומדים לרשות ממשלתו: הבטחת ארצות-הברית בנדד התוכנית לארצות נחשלות — 23 מיליון דולר; הבטחה למלויה אמריקאית בסך 25 מיליון דולר, ובקשתו של מוסאדק ("שזכתה לאהדת הנשיא טרומן") למלויה נוספת. "לולא היו האנגלים", קרא לבסוף מוסאדק, "הכל היה בסדר".

כאשר ביקש מנהיג האופוזיציה גימאל אימאמי את רשות הדיבור לענות לראש הממשלה, פתחו תומכי מוסאדק בצעקות וקריאות: "בוגד! אין מקום כאן בש"לך!" לבסוף נאלץ יושב ראש המגלים לערוך הצבעה על מנת להחליט אם יש לאופוזיציה רשות להביע את תגובתה לנאום ראש הממשלה.

מתוך חשבון שגם הם עלולים להמצא באופוזיציה בכל רגע (רק שבעה מחברי המגלים הם חברי החזית הלאומית של מוסאדק) הצביעו 57 צירים בעד מתן רשות דיבור לאימאמי, לעומת 22 שהתנגדו. אולם נאומו של אימאמי לא הצליח לשכנע את המגלים. "בושה היא לקבל נדבות כארץ נחשלת", צעק.

כספי העובדים הופקעו. החלטת המגלים לערוך בחירות מוקדמות היתה אף היא תמיכה במוסאדק המעוניין לשנות את יחס המפלגות במגלים הנוכחי. הוא מאמין כי אם תהינה בחירות עכשיו יזכה לתמיכה המונית ואולי גם ברוב. לעומתו מעוניינים אותם החוגים (הכל-כליים בעיקר) התומכים באנגלים למנוע בחירות חדשות, לתת למצב הכלכלי באיראן להדרדר עד שיגיע לנקודת-משבר. כבר היום עומד מצב זה כמעט בסימן יאוש מוחלט: זה כמה שבועות שאין פקידי הממשלה מקבלים כל תשלום, כספי קופות התגמולים של העובדים הופקעו, משכורות החיילים הוקטנו עד שהפכו אפסיות כמעט, רבבות פועלי חברת הנפט האנגלית מסתובבים ברחובות טהרן ועבדאן מחוסרי עבודה וגם תוכנית חלוקת הקרקעות של השאח שהוחל בה לפני כשנה הופסקה. אם ימשך (ויורע) מצב זה, מקוים מתנגדי מוסאדק לנצל להפלתו.

מאזני

16 13 12 10 8 4 7 26 24 22 21 20 19 17 38 36 35 33 31 29 27 44 43 39 39
$$\begin{array}{r} \text{סוסה} \\ + \text{חמור} \\ \hline ? \end{array}$$

7	5	4	3	2	1
11	10	9	8	8	8
16	15	14	13	12	12
20	19	18	17	17	17
23	22	21	21	21	21
28	27	26	25	24	24
34	33	32	31	30	29
38	37	36	35	34	35
42	41	40	39	38	39
44	43	42	41	40	43

משבץ

5 3 2 1 15 14 11 8 7 6 30 28 25 23 22 20 18 42 40 39
$$8+3-2$$
 36 34 32 31 ד"ר יוסף

מאזני

9 8 7 6 23 22 20 18 36 34 32 31 חצי ל"א

תלוש לפותר התשבץ המצויד

השם
 הכתובת
 (תלוש זה יש למלא ולשדוד, בצורה הפתרון, למערכת העולם הזה, ת.ד. 136 ת"א
 עד יום 15.12.51. על המעטפה יש לציין "פתרון תשבץ מצויד")